

MAGYARL

HUNGARIA
Extern

T. Dunaposta

BUDAPEST
Postafiók 151.

Igazgató és felelőszerkesztő:
dr Paál Árpád

Laptulajdonos: SZENT LÁSZLÓ NYOMDA R-T.
Törvényeszkí bej. szám: Tr. B. 11/11. Jun. 1938.

Főmunkatárs: **dr Gyárfás Elemér**

Királyi szavak: Az új alkotmányt ma ünnepélyes keretek között tettem közzé. Ez az alkotmány, — amelyet Romániának a jövő nemzedékek iránti kötelességük tudatában lévő polgárai oly nagy megértéssel fogadtak — csak hatalmas alapépitmény, amelyre, eltökéltem, hogy a hazát igazán szerető hazafiak segítségével újjáélelt gazdag és megerősödött Romániát építék.

A II. Károly király-alkotmány és a román tekintély-állam

Két év telt el az új alkotmány bevezetése óta. Az út, amelyet ez a két esztendő jelez, mindnyájunk számára hosszú és mélyértelmű. Valóban: ez idő alatt nemcsak nagyjelentőségű események tör-

téntek, hanem mélyreható változások is mentek végbe a román társadalomban. Az 1937 év végén fennállott zavaros és anarchikus helyzet óta, azt mondhatnánk, a román élet újjászervezésének csúcsteljesítményét értük el. Biztosítottuk a közrendet; a fegyelem polgárjogot nyert a közvéleményben; a munka biztonságát teljes mértékben biztosítottuk. A közélet e két elemét össze kell hasonlítanunk ahhoz, hogy meglássuk a roppant különbséget az utolsó formájában megnyilatkozott régi rezsim és a jelenlegi rendszer között. Nem lehet kétség senki számára sem: ezek a megvalósítások sorsdöntő jelentőségűek a román államra nézve.

Milyen eszmei és törvényes alapon jutottunk el ehhez az újjáalakuláshoz? Az új alkotmány alapján. Románia új alkotmánya a törvény betűivel fejezi ki a jelenlegi román állam-felfogást: a tekintélyuralmi felfogást. A román állam nem utánczított külföldi formákat és nem kölcsönzött máshonnan orvoslásokat. Igyekezett megtalálni saját valóságának eleméleti alapjait magukban a realitásoknak az irányában és jelentőségében. A nagy alkotmányos átalakulást megelőző időben a demokratikus rendszer esendőnek bizonyult. A rendet nem lehetett már fenntartani, a végrehajtó hatalom megbénult és a nemzet lelkében a szétmorzsolódás veszedelmes tünetei mutatkoztak.

A visszahatásnak, mint ez természetes is, az államvezetés legfőbb fórumától kellett elindulnia. Onnan, ahol az állam történelmi folytonossága fölött örökölnek. Az uralkodó közbelépett, hogy megmentsse a nemzeti egységet és a politikai folytatolagosságot. Az uralkodó tekintéllyel lépett közbe, nem erőszakkal, mint ahogy ez más államokban, amelyek ezt a rendszert nem ismerik, történni szokott. Az uralkodó átalakította demokráta és parlamentáris rendszerű államunkat tekintélyuralmi és testületi állammá. Az idő követelte meg ezt.

A tekintélyuralmi állam olyan állapot jelent,

Kétévi közművelődési munka az új alkotmány jegyében

A történelem lépteit nem órákkal, évekkel, hanem évtizedekkel és századokkal méri. Mégis vannak évek, amelyek meghatározzák egy egész korszak folyását, légkörét, vérkeringését. Ezek, amelyek forradalmasítanak, évek, amelyek dinamikus erővel választják el a múltat és a jelent.

1938, mikor — február 27-én — új alkotmány teremtette meg az ország békéjét, ilyen áldáshoz esztendő volt. Friss levegő tisztította meg nemcsak a politikai életet, hanem egyúttal a művelődés csarnokait is.

Azokat a tömegeket és alkotó erőket, amelyeket eddig senki se vett észre, az 1938 február 27-iki alkotmány régvárt és megérdemelt figyelemben részesítette. Azóta a kulturát nem zárták el a város néhány könyvtárába, hanem népszerűsítették. Kultúra mindenki számára: az értelmiségiektől kezdve a műhelyek és gyárak munkásaiig és a parasztig. A román művelődéstörténelemben első ízben hangzott el a jelszó: „Használjuk fel a munkásember szabadidejét”. És hogy a fizetett alkalmazottnak ne raboljuk el újabb és újabb idejét a munkaadó javára, hanem hogy rendelkezék szabadidővel, amelyet a lélek épülésére kell fordítani.

Ezekkel az új célkitűzésekkel megkezdődött a munka. Színházat kapott a munkásság a „Munka és Jókodv” színházzal. Munkás szabadegyetem létesült, ahol előrangú írók és szakteknitélyek vezeték be a hallgatóságot a magasabb művelődés kérdéseibe. Előadásokat, hangversenyeket

ahol a rangfokozatokat megőrizték, a társadalmi összetartás eszméjére alapozott államot, azt az államot, ahol a közéletben és a társadalom megszerzésében az igazságosság uralkodik.

A tekintélyuralmi állam a nemzet hozzájárulásával született, amely azt akarja, hogy egy bizonyos időszakban egységes és kitűzött célok felé haladjon. Népszavazással erősítették meg az 1938 februári alkotmányt s az egész országban egységesen nyilvánult meg az új élet és együttműködés iránti óhaj.

Az összes társadalmi osztályok hozzájárultak, ami nem történik meg totális, vagy más természetű, parancsuralmi államokban, ahol egy osztály rendszerint csak az erőszaknak enged.

Másrésről a munka és a tőke az értelmiségi és a munkásosztály megtalálta egyensúlyát az új alkotmányjogi formában. Ma a román államban mély megértés és együttműködés áll fenn a különböző foglalkozási osztályok között, megértés, amely mindegyre kimélyül a nemzeti követelmények és eszmék tekintetében. Ebben áll a tekintélyuralmi állam lényege, megkülönböztetésképpen más államoktól, az együttérző szolidaritásban.

Ha ma a rendszer előnyeit élvezzük, amely rendszer biztosítja a belső rendet, anélkül, hogy megsértené az igazság elvét, létrehozta a nemzeti együttérzést, anélkül, hogy az egyéni akaratot elnyomná, ezt a II. Károly király alkotmány megvalósításainak köszönhetjük.

rendeztek a munkásság számára.

De a falusi népről sem feledkeztek meg. A Károly herceg-alapítvány kiadja az „Albina” című kitűnő folyóiratot, amely a falusi lakosság olvasmányja és a „Cartea Statului” könyvsorozat kötetei rendszeresen megjelennek.

De hasonló figyelemben részesültek az alkotó munkások is. Egy magas rangú királyi gesztus, — az első a népek regéiben, állapította meg a román írók egyesületének néhai elnöke — megajándékozott bennünket az írók nyugdíjintézetéről szóló törvénnyel. Ez a törvény nyugodt öregeséget biztosít a toll álmodóinak és egyszer s mindenkorra eltemeti azokat az időket, amikor az írókat közadakozásokból temették el. Nyolc-huszonezer leies nyugdíjak biztosítanak tisztességes életszínvonalat a előregedett íróknak.

Az 1938 február 27-től 1940 februárjáig terjedő időt a történelem, mint a nagy közművelődési megvalósítások korszakát fogja emlegetni, már csak azért is, mert ebben az időben a nemzet lelki életére kimagasló jelentőségű könyvek jelentek meg. Így az 1938-ik év folyamán — 250 évvel Serban Voda Cantacuzino bibliájának megjelenése után — a II. Károly király irodalmi és művészeti alapítvány kiadásában elhagyta a sajtót az első monumentális kötet Mihail Eminescu összes műveivel.

Az 1938—40-ik évek megvalósításai aranybetűkkel lesznek feljegyezve a román művelődés történetében.

Az új alkotmány eredményei és megvalósításai

Románia közéletében nagyjelentőségű határkő a II. Károly király alkotmány. Ez a határkő, melyet 1938 február 27-én lepleztek le, elválasztja egymástól a szomorúemlékű tehetetlenség korszakát és a hatalmas lendületű építész korszakát. Csak két esztendő telt el az új alkotmány életbelépésétől, de a megvalósítások hatalmas arányban megsokszorozták ezt a rövidnek tűnt időt. Amikor a számtalan reformra és megvalósításra tekintünk, nehezen hisszük el, hogy mindezt rövid két esztendő alatt meg lehetett valósítani.

A II. Károly király alkotmány hatalmas ösztönző, buzdító erőt jelentett a szorgalmas és értelmes román nép számára. Összevonta a szét-

szórt erőket, bátorította a kezdeményezéseket, támogatta a valóban közérdeket szolgáló akciókat. Megerősítette az új alkotmány az ország hatalmát, bizalmat adott a közigazgatásnak és biztosította napjaink politikájának szilárdságát és folytatolagosságát — egyben egészen új, egészen más helyzetet teremtett, mint amilyen a közelmúltban volt.

A nemzet egységének és a társadalmi együttérzésnek jegyében az új rendszer elnyerte a széles néprétegek hódolatát és támogatását. Leirhatatlan lelkesedéssel irta alá a nemzet az alkotmánymódosítást. Az Újjászületési Arcvonal megalkulása ugyancsak hatalmas népmozgalmat ho-

zott s valamennyi foglalkozási ágba tartozók lelkes hangulatban csatlakoztak az Arcvonalhoz. Egymást követték a hazafiúi hűségnyilatkozások és a nemzet újjászülését vetett hit és bizalom megnyilatkozásai.

Megszűntek a pártharcok és az egyes politikai csoportok villongásai, letűnt a személyi és a családi kiváltságok korszaka s helyét az egységes politikai szervezet váltotta fel. A Nemzeti Ujjászületési Arcvonal képviselői ma valamennyi román erejét, akaratát és öntudatát. Az Arcvonal tevékenysége pedig kizárólag a közös érdekében történik.

A szakmai képzésre alapozva, a Nemzeti Ujjászületési Arcvonal rövid idő alatt a nemzet politikai tényezőjévé lett. Ami a parlamentti életet illeti az egykori hiábavaló viták helyét, tényekkel, alkotásokkal dolgozó törvényhozó testületek váltották fel, amelyek az alkotmány értelmében szintén szakmai alapon állnak. Az új parlamentben csak a tehetség, az illetékeség, az érdem és a népszerűség érvényesül a törvényhozás terén s a törvényhozó testületek munkája valóban nagyjelentőségű megújítást, tisztítást és tekintélyemelését jelent az állam számára.

A köztisztviselők kinevezéséről szóló törvény végrehajtási utasítása

Milyen feltételek mellett nevezhetnek ki köztisztviselőket

Bucurestiből jelentik: Megjelent a köztisztviselői kinevezésekről szóló törvény végrehajtási utasítása.

Eszerint a kinevezések csak a következő feltételek mellett eszközölhetők: A jelöltnek egyesítenie kell magában a köztisztviselői szabályzatnak és a törvényeknek az illető közhivatalra alkalmazható előírásait, tagja kell hogy legyen a Nemzeti Ujjászületési Arcvonalának; ne ítéltek legyen el a közrend és az állambiztonság ellen elkövetett bűncselekményért; ne legyen más közhivatalból elbocsátva vagy ren-

delkezési állományba helyezve; az alábbiak szerinti versenyvizsgán szerezendő osztályozással kell hogy jogot nyerjen az illető megüresedett állásra.

Mihelyt egy közhivatali állás megürült, erről a közvetlen hivatali főnök jelentést tesz az illető közhivatal vezetőjének, aki meghirdeti az állást a Hivatalos Lapban és ha van, a helyi lapban is; azonkívül kifüggesztik az üresedésről szóló hirdetményt az illető hivatal aiján és abban a helyiségben is, ahol a versenyvizsgát tartják. Ezek a hirdetmények, amelyeket az állásüresedéstől számított tíz nap alatt kell közzétenni, megjelölik a pályázat benyújtásának helyét és határidejét, valamint a versenyvizsga időpontját és programját. A pályázónak nyilatkozatot kell mellékelnie kérvényéhez, amelyben pontos kimutatást közöl a saját és felesége vagyoni állapotáról. A versenyvizsga időpontját a hirdetmények megjelenése utáni három hónap elteltével állapítják meg.

A versenyvizsga anyagát a kinevezést javasoló bizottság állapítja össze, figyelemmel azokra az ismeretekre, amelyek az illető állás betöltéséhez szükségesek. A vizsgáztató bizottság tagjai: egy egyetemi tanár, egy szakember s az illető közhivatal egy magasrangú tisztviselője. A versenyvizsga írásbeli és szóbeli. Az osztályozás 1-től 10-ig való jegyekkel történik. A vizsga eredményét kifüggesztik s a vizsgáztató bizottság elnöke az erről szóló fratesomót átküldi a kinevezéseket és előléptetéseket javasoló bizottságnak, amely a legrövidebb idő alatt összeül. Ha több pályázó versenyvizsga-eredménye egyforma, a bizottság annak javára dönt, akinek magasabb végzettsége van. Ha többek végzettsége egyforma, akkor a jobb eredménnyel végzett részesül előnyben. Ha ennek figyelembevételével se lehet elsőbbségi jogot megállapítani, akkor a házasságuk lesznek előnyben. S ha még ennek figyelembevételével is több pályázó helyzete azonos, akkor arra esik a választás, akinek több gyermeke van, további választás szükségessége esetén arra, akinek az anyagi helyzete kedvezőtlenebb. Minden esetben előnyben részesül azonban a Nemzeti Ujjászületési Arcvonal tevékeny tagja a pártoló taggal szemben.

Mindezeknek a szempontoknak a figyelembevételével az ajánló bizottság rangsori állapít meg, azt befeljesztí az illetékes hivatali főnöknek, s miután az átvizsgálta, az fratesomó felterjesztésétől számított három nap alatt megtörténik a kinevezés.

Az Erdélyi Múzeum-Egyesület évi közgyűlése

Tavaly volt a nagymulta egyesület alapításának nyolcvanadik évfordulója. A közgyűlés egyhangulag elnökké választotta báró Jósika Jánost!

Kolozsvárról jelentik: Az Erdélyi Múzeum Egyesület most tartotta meg évi rendes közgyűlését az unitárius püspökség dísztermében.

A közgyűlést br. Jósika János alelnök nagyhatsón és lendületes beszéde nyitotta meg.

— Régi latin közmondás — kezdte szavait Jósika János báró — hogy „ha Mars megszólal, a muzsák hallgatnak”. Utolsó közgyűlésünk óta megszólaltak a fegyverek, a fél világ háborúban áll.

— De éppen most kettőzött jóérzéssel tölt el minket, hogy midőn a világ többi részén tombol a harc, visszovonulhatunk az Erdélyi Múzeum Egyesület szárnyai alá, a muzsák még nem hallgatnak el, ahol nem pusztulásnak, hanem a lélek művelődésének és magasabb célok iránti érdeklődésének szentelhetjük időnket.

— Mi jobba, szebbé és tartalmasabbá akarjuk tenni, elsősorban az ittélő magyarságnak az életét és ezáltal, közvetve a Mars hatalmában élő emberiségnek is szolgálatot kívánunk tenni, ezen szerény kis hajlékunkban még mindig megszólaltatván a muzsákat.

Ezután br. Jósika János a közgyűlést megnyitották nyilvánítja és kezdetét vette a tárgysorozat.

Dr. Kántor Lajos titkár az EME választmányának nevében felolvasta a jelentést az egyesület 1939 évi működéséről.

— Az 1939-es év — szól a titkári jelentés — az Erdélyi Múzeum Egyesület életében jubileumi év lehetett volna, mert az 1859 alapítási évnek nyolcvanadik fordulója volt. Az EME számára eddig sem a külsőségek jelentettek örömmünnetet, most is örömiünk csak abból a belső megnyugvásból adódik, hogy a 80 évvel ezelőtt elindított EME céljából talán az 1939 évben is sikerült valamit végeredményképpen megvalósítanunk. Mert az év elején az EME-vel kapcsolatban fekete gond ilte meg lelkünket. A téli előadásorozat közepén, 1939 február 8-ával, két és fél hónapi kényszerhallgatásra némuttak el az EME tudományos szakosztályai. Csak *Tataru* Corioien királyi helytartónak köszönhetjük, hogy tudományos előadásorozatunk csak ennyi időre szakadt meg. A királyi helytartó maga vállalt felelősséget az EME-ért.

— Ámbár az éved már letelt, április 25. és 26-án új engedélyezéssel teljesen semleges természetű természettudományi előadásokkal zártuk az előadásorozatot. A kényszerült megszakadás miatt a nyomtatott műsoron szereplő előadásokból elmaradt 18 népszerűsítő és 7 szakelőadás. Ezekhez kell még hozzászámítanunk az Orvostudományi Szakosztálynak kb. 4—5 szakelőadását, mint amennyit a szüneteltetés ideje alatt bizonyára tartottak volna.

— Az 1939 január 1-től 1939 december 31-ig terjedő időben szakosztályaink összesen 23 népszerűsítő és 15 szakelőadást tartottak Kolozsváron.

— Örömmel jelenthetjük, hogy az 1939—40. évi téli előadásorozatunk eddig minden sorsakerült előadására megkaptuk a hatósági engedélyt s így előadásaink elég szép érdeklődés mellett, zavarlanul folynak.

— Az EME egyik legjelentősebb múlt évi megnyilvánulása is vándorgyűlésünk volt. Csak az értékelheti igazán ezeket a vándorgyűléseket, akik azokon elejétől végig résztvesznek s figyelemmel kísérik az esetleges későbbi hatásokat is. Az augusztus 27.—29-én rendezett gyergyószentmiklósi vándorgyűlésünkön tapasztaltak örömmel tölthették el egyesületünk minden tagját.

Elnökválasztás

A pályázatokról szóló jelentés, a bizottságok kiküldése és a választmány kiegészítése után az elnöki szék betöltésére került sor. A gróf Wass Béla halálával megüresedett elnöki szék betöltésére a választmány egyhangú megválasztására ajánlotta br. Jósika János alapító tagot, az EME eddigi alelnökét, akit a közgyűlés közfelkiáltással, egyhangulag elnökké választott. Alelnökké dr. *Tavaszi* Sándor teológiai tanárt, eddigi bölcsészeti szakosztályi elnököt választották.

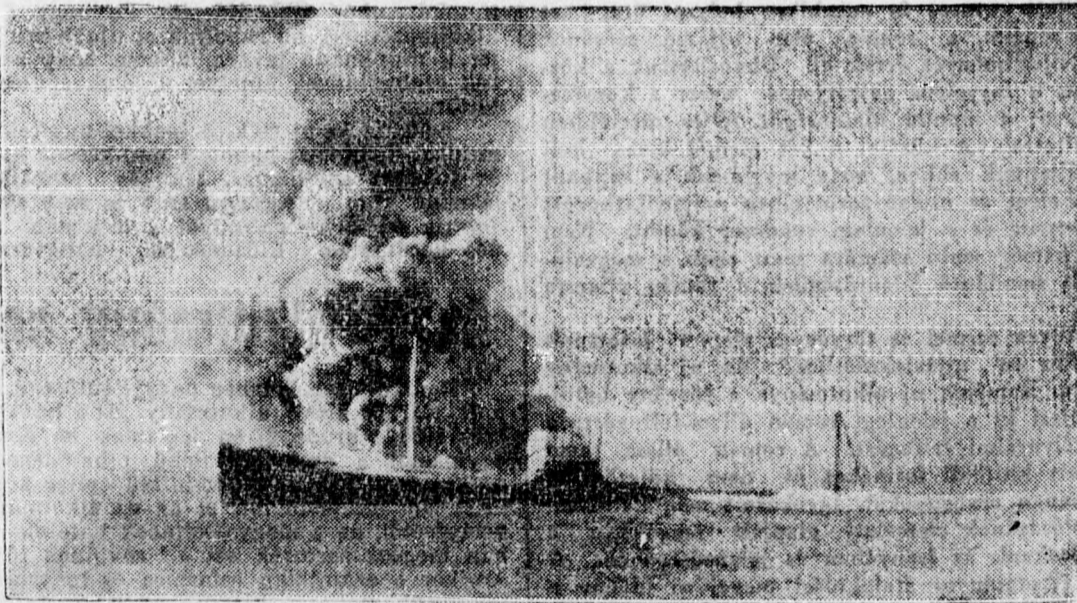
Br. Jósika János elnök közvetlen szavakkal köszönte meg a bizalmat.

A közgyűlés br. Jósika János elnököt lelkes ünneplésben részesítette.

Végül az elnökség azt az indítványt terjesztette a közgyűlés elé, hogy az állammal *Ugron* István elnöklété alatt tárgyalásokat folytató bizottságba dr. *Tavaszi* Sándor is felvételék s *Ugron* István igazgató tagot távollétében br. Jósika János elnök helyettesítse.

A közgyűlés az indítványt elfogadta.

A közgyűlés dr. *Koleszár* László: „A véletlen szerepe az orvosi természettudományi nagy felfedezések történetében” című érdekes, nagy figyelemmel hallgatott előadásával ért véget.

Megdöbentő kép a tengeri harcokból: Felrobbantott angol tankhajó, a robbanás pillanatában

Az alkotmány második évfordulójának ünneplése

Bucurestiből jöletti a rádió: Kedden, február 27-én ünnepelte az ország az új alkotmány kihirdetésének második évfordulóját. Az ünnepeket a Nemzeti Ujjászületési Arcvonal rendezte. Az összes tartományi és megyei székhelyeken délelőtt Te Deumot tartottak, amelyen résztvettek az Arcvonal vezetőségi tagjain kívül a polgári és katonai hatóságok képviselői.

Bucurestiben délelőtt fél tizenegykor a patriarchatus templomában tartottak Te Deumot, melyen résztvettek a kormány tagjai, a Nemzeti Ujjászületési Arcvonal központi vezetősége, valamint számos polgári és katonai előkelőség.

A patriarchatus temploma előtt a nemzeti gárda egy százada vonult el az összes nemzeti gárda egy százada vonult el az összes nemzeti zeti Színházban díszelőadást rendeztek, amelyen a Front vezetői méltatták a nap jelentőségét. Hasonló előadást rendeztek az ország nagyobb városaiban is.

Nagyvárad zászlódiszbe öltözött háza, az üzletek kirakatában mindenütt Ófelsége és Mihály nagyvajda feldíszített fényképeit lehetett látni. A görögkeleti székesegyházban Te Deumot tartottak, amelyen az összes hatóságok képviselői megjelentek. Azonkívül az összes felekezetek hálaadó istentiszteletet tartottak, amelyen a megye és a város hivatalosan képviseltették magukat.

A város részéről a görögkeleti katedrálisban Chirila polgármester vezetésével megjelent a tisztviselői kar. A görög katolikus székesegyházban dr. Gherman alpolgármester és dr. Fogas Justin kulturügyi osztályfőnök. A reformátusoknál dr. Solyom Kálmán alpolgármester és Sighet Traian gazdasági ügyosztályfőnök, a római katolikus székesegyházban dr. Iova és Hubic ügyosztályfőnökök.

Fehér fogak - kellemes lehelet

A csunya és veszélyes foglerakodást a legegyszerűbb módon el lehet távolítani. Reggel felkelés után a fogakat azonnal CHLORODONT fogpasztával kell tisztítani, amelynek tisztítóereje a foglerakodást alaposan eltávolítja. A CHLORODONT mentolos íze egyúttal kellemes reggeli felfrissítést nyújt. Este lefekvés előtt CHLORODONT fogpasztával a fogak közötti ételmaradékok alapos tisztítással ismételtelen eltávolítandók. Így a fogak szépek és egészségesek maradnak.

Chlorodont fogpaszta

Welles egy óra hosszáig beszélt Mussolinivel

Átnyújtotta Roosevelt sajátkezűleg írott üzenetét. Kedden este Berlinbe utazik tovább. Taylor amerikai rendkívüli követ első látogatása a Vatikánban. — Áttekintés a külpolitikai újabb fejleményeken

Az egész európai közvélemény érdeklődése ezekben a napokban Welles európai tanácskozásai felé fordul. Welles, aki vasárnap érkezett Olaszországba, hétfőn délután 5 órakor jelent meg Mussolini olasz miniszterelnökénél, aki Ciano külügyminiszter és az Egyesült Államok római nagykövete jelenlétében fogadta az amerikai elnök bizalmát. Welles az alkalommal Roosevelt sajátkezűleg írott üzenetét adta át a Ducenak. A megbeszélés — mint hírlik — rendkívül szívélyes volt és egy óra hosszat tartott.

Welles kedden este Berlinbe utazik tovább.

Miron Taylor, Rooseveltnek a Vatikánba küldött rendkívüli követe is ezen a napon tette meg első látogatását a Vatikánban. Ez alkalommal Maglione szentszéki államtitkár látogatta meg. Ez a látogatás nem kevesebbet jelent, mint az Egyesült Államok és a Vatikán közötti diplomáciai kapcsolatok újrafelvetését. Az Egyesült Államok tudvalevőleg már hetven év óta nem volt követe a Szentszék mellett.

Békekilátású érintkezési pontok Hitler és Chamberlain legutóbbi beszédében

A mindig jólétesült *Washington Post* Welles küldetésével kapcsolatban azt írja, hogy békejavaslat előterjesztése a jelen pillanatban akadályokba ütközik, bár az ellenséges vezérek legutóbbi nyilatkozatában bizonyos közös pontok találhatók. Hitler — írja a lap — kijelentette, hogy Németország nem tör világuralomra. Chamberlain pedig megállapította, hogy a szövetségesek nem akarják elpusztítani Németországot, sőt felajánlották együttműködésüket. Welles feladata megállapítani, hogy vajjon ezek a közös pontok elég alapot nyújtanak-e a békére.

Welles még európai útja végén visszatér a Ducehoz

Mussolini és Welles találkozásával kapcsolatban az olasz lapok hivatalos jelentés közlésére szorítkoznak. Olasz politikai körök és a sajtó tartózkodnak minden kommentártól. A hivatalos világ érthető tartózkodása ellenére is diplomáciai körökben a legnagyobb érdeklődéssel Roosevelt ró-

mai megbeszéléseit. Roosevelt üzenetének tartalmáról nem érkeztek pontos értesülések. Általános benyomás azonban az, hogy

Welles nem hozott magával konkrét javaslatokat. Mindamellert a Duce és Welles megbeszélései nem mozogtak általánosságban, hanem a konkrét kérdések egész sorát érintették fel.

Welles — utja tájékozó jellegének megfelelően — mindenekelőtt Olaszország további magatartása iránt érdeklődött. De hír szerint fontos helyet foglal el a finn kérdés is a megbeszélésben. A gazdasági kérdéssről is hosszabb ideig tárgyalt a Duce Welles-szel. Hírszerint abban állapodtak meg, hogy több kérdésben Welles visszatérésekor folytatják a megbeszélést.

A háborús helyzet fejlődései. Az angol szakértők szerint általános háború törhet ki Északon

A norvég parti vizek birtoka eldöntheti a nyugati háború sorsát

Welles európai békeküldetése azonban egyelőre mitsem változtat az általános európai helyzeten, melynek gyújtópontjában a háború áll. Angol katonai szakértők szerint általános háború törhet ki Északon. Ezt valószínűsíti a finn ellenállás meghosszabbítása és az, hogy ugy a szövetségesek, mint Németország most már életbevágó érdekeik felett öröködnék Északon. A norvég parti vizek birtoka — e körök véleménye szerint — eldöntheti a háborút. A tavaszi támadó háború Északon — főleglegessé tenné az összetűzést a nyugati harc-téren.

A finn harctér

A finn harctéri helyzetről a finnek azt jelentik, hogy kiűrtették a karéliai földszoroson Koivisto szigetet. Erről egyébként az oroszok legutóbbi hadijelentése azt közölte, hogy az orosz csapatok elfoglalták a szigetet. A további finn közlés szerint a földszoros nyugati részén a finnek visszaverték az oroszok támadását, a keleti részen pedig csend honol. A kulmoi szakaszon a finnek az ellenséget támaszpontjáiig üzték vissza.

A finn légi erő a légiharcok során sikereket ért el. A légvédelmi tüzérség 5 szovjet repülőgépet lelőtt.

Kedden a hajnali órákban, az angol fővárosba olyan hírek érkeztek, hogy a szovjet rendkívül hevesen támadta a finn állásokat Petsamo táján, minthogy az a hír terjedt el, hogy az angol tengeri haderő bombázni készül Petsamot és csapatokat akar partraszállítani, hogy segítségére siessen a finneknek. A szovjet haderő nehéz tüzérségi és

óriási gyalogsági tömegeket vetett harcba, de a finnek nagyobb légi haderőt és szárazföldi csapatokat vontak össze s visszaverték a szovjet támadást.

Egymillió korona svéd segély a finn sebesültek ápolására

Az olasz Stefani úgy értesül, hogy a svéd kormány a képviselőháztól 1 millió korona megegyezését kéri ezer finn sebesült ápolására, akiknek az érkezése küszöbön áll.

A svéd miniszterelnök súlyos szavai a háborúba keveredés lehetőségéről

Az északi államok külügyminisztereinek értekezletével kapcsolatban a helyzetet Koppenhágában nagyon sötéten látják. Ezt hangoztatja a *Berlingske Tidende* (Dánia legrégebbi lapja) vezércikke is, mely foglalkozik Hanson svéd miniszterelnök vasárnapi beszédével és ezeket írja: „A svéd miniszterelnök konkrét módon fejezte ki azt, hogy Svédországnak a finn-szovjet harctéren való megjelenése maga után vonná Németország közbelépését Svédország ellen. Erre a föltevésre a svéd király is célzott kiáltványában. Hansonnak azok a szavai a legsúlyosabbak, amelyek szerint számolni kell azzal a lehetőséggel, hogy Svédország kénytelen lesz szabadságát és függetlenségét fegyverrel is megvédeni. Ilyen súlyos szavakat egyetlen skandináv államférfi sem ejtett még ki a háború kitörése óta.”

A tengeri háború. Churchill angol tengerészetiügyi miniszter első nagy beszámolója az alsóházban

Angol és német hadihajók csatája Petsamo közelében?

A tengeri háborúnak is csaknem minden nap megvan a maga áldozata. A Santos nevű 3840 tonnás svéd gőzös hétfőn, az Északi-tengeren elsüllyedt. A legénység tizekét tagját megmentették. Harminc ember még hiányzik. A „Lord Maddy” aevü 5 ezer tonnás angol gőzöst egy német tengeralattjáró megtorpedózta. A gőzös legénységének négy tagja meghalt, 35 megmenekült. Ezzel kapcsolatban a *Press Association* című angol sajtóiroda azt jelenti, hogy azt a tengeralattjárót, mely a „Lord Maddy”-t megtorpedózta, egy hadihajó elsüllyesztette.

Churchill, az angol admirális első lordja, kedden az alsóházban előterjeszti a tengerészeti költségvetést és kifejti a tengerészeti tevékenységet is. Churchillnek ez lesz az első nagy beszámolója az alsóházban.

Késő éjszaka Londonba érkezett hírek szerint a szövetségesek hadihajói heves ütközetet vívtak cirkálókból és torpedórombolókból álló német hajórajjal Petsamo környékén, a norvég partoktól északra fekvő Vardö táján. Vardö 75 mérföldnyire van Petsamótól. Az angol jelentés azt is mondja, hogy két német hajót elsüllyesztettek. Ezzel szemben a német főparancsnokság és a norvég tengerügyi hivatal azt jelenti, hogy egyáltalában nincs tudomásuk ütközetről.

Német repülők Páris környéke fölött

A Havas iroda arról számol be, hogy hétfő este fél 9 órakor német repülőgépek szálltak el Páris környéke felett. Amikor a légvédelmi ütegek működésbe léptek a német gépek visszafordultak.

Háborús készülődés a Közel-keleten

A petroleum-kérdés tárgyalása az angol alsóházban

Tovább folynak a háborús előkészületek a Közel-Keleten is. Egyik istanbuli értesülésünk arról számol be, hogy a szovjet erődítési munkálatok a Dnyeszter vonalán teljes erővel folynak. Ennek során kiépítik az összes Fekete-tengeri kikötőket. Baku és Batum között éjjel-nappal folyik a munka. A Kaspi-tengeri petroleumkikötőben, Grozningben látogatást tett Todt, német erődítési szakértő.

A petroleumkérdésről nyilatkozott hétfőn az

alsóházban Buttler külügyi államtitkár. Kijelentette, hogy a román olaj kérdése jelenleg minden vonatkozásban tanácskozás tárgya az angol és román kormány között. Amíg ezek a tanácskozások tartanak, nem nyilatkozhat a kérdésről. Annnyit mondhat, hogy az angol kormány jelenleg a helyzetet nem tartja kielégítőnek. A továbbiakban, egy kérdésre válaszolva Buttler kijelentette, hogy az ellenségeskedések kezdettől február 28-ig a német légi erő egységei 128 esetben támadtak fegyvertelen angol kereskedelmi hajókat géppuskával.

A finnek a nyugati szárnyon háborítatlanul vonulnak vissza védelmi vonalaikba

Viipuri erődíjancolatát továbbépítik. Az oroszok hadizsákmánya a Koivisto szigeten

A Koivisto sziget kiürítése után a finn katonai helyzetet így ítélik meg: A karéliei földszoros keleti szárnyán a finnek hadállásai érintetlenek. A nyugati szárnyon rendszerben, tervszerűen és háborítatlanul vonultak vissza új védelmi vonalaikba. Ez a vonal az eredeténél jóval erősebb, sokkal rövidebb.

Az új terep megkönnyíti a finneknek az emberanyag kímélését, a portyázó és mozgó háborút, melyben a finnek utólérhetetlen nagy mesterek. Az újabb hóviharok is megkönnyítik a finnek helyzetét, akik új állásaikban jelentékeny megerősítést vontak össze. Viipurit erődíjancolatát tovább építik. A Viipurit körülvevő apró szigeteket nehéz tűzérséggel látták el.

A legújabb finn hadijelentés szerint a Ladoga-tótól északra a finn csapatok ismét nagy győzelmet arattak. Több orosz állást elfoglaltak. A csata helyén a hómező feketéllik az elesettek tömegeitől.

A leningrádi katonai körzet vezérkarának legutóbbi jelentése szerint február 26-ikán a szovjet csapatok a karéliei földszoroson folytatták az ellenséges erődíjancolatok szétrombolását. A finnek támadásait visszaverték. A jelenléti beszámoló arról, hogy a Koivisto szigeten milyen hadizsákmányt ejtettek a szovjet csapatok. A légi haderő ellenséges csapatokat és katonai célpontokat bombázott és 19 finn repülőgépet lőtt le.

Francia hírek szerint az északi államok és Németország között megegyezés jött létre a finn-orosz békeközvetítés érdekében

Párizsból jelentik (Rádió Bucuresli): A *Petit Parisien* foglalkozik a koppenhágai értekezlettel, amikor is az északi államok külügyminiszterei beszéltek meg a szükséges tenni-valókat.

A francia lap azt írja, hogy a dániai nemzeti szocialista párt parlamenti képviselője javasolta még az értekezlet előtt, hogy az északi államok kérjék fel Berlint a finn-orosz viszályban való közvetítésre. Az északi államok és a jelek szerint Berlin vállalkozott is erre a szerepre. — írja a francia lap — de nem kérdés meg senki még Finnországot, mi a véleménye erről a kérdéstről.

Végül annak a véleményének ad kifejezést a *Petit Parisien*, hogy a finnek kezében van a döntés, s csak úgy indulhat meg a békeközvetítés a finn-orosz viszályban, ha a finnek elfogadják az északi államok béketervét.

A Reuter-iroda jelentése szerint a koppenhágai értekezleten szóba sem került Finnország fokozottab megsegítése. Londonban úgy tudják, hogy a skandináv államok a német diplomáciával egyetértésben a minél gyorsabb finn-orosz béke megkötésén fáradoznak.

Viipuri romokban

Helsinkiből jelentik: Az orosz hivatalos jelentéshez kiadott magyarázat szerint Koiviston a már jelentett huszonnégy betonerdőn kívül az oroszok elfoglaltak két földalatti élelmiszer és lőszerraktárt. Tízezer löveg, öt millió gyalogsági tölény került az oroszok kezébe. A légi harcok során az orosz hivatalos jelentés szerint 18 finn repülőgépet lelőttek.

A Reuter iroda finn harctérre küldött tudósítója szerint Viipuri teljesen romokban hever s a finnek már csak azért védik olyan hősiessé a várost, hogy ne kerüljön az oroszok kezébe a Soitavala vasúti állomása. Ha ez a vasúti gőponton az oroszok kezébe kerül, a finnek munició utánpótlása a legkínosabb helyzetbe kerül. (Rádió Bucuresli.)

Megállapodás az orosz és török kormányok között, hogy a kaukázusi határ mindkét oldalán visszavonják a katonai csapatokat

A moszkvai és ankarai kormányok között megállapodás jött létre, melyszerint határcsúcsok elkerülése végett a kaukázusi határ mindkét oldalán bizonyos távolságra visszavonják a katonai csapatokat. A minapi incidens, mely annyi hírlapi találgatásra és izgalomra adott okot, abban állott, hogy egy kisebb orosz katonai különítmény átlépte a határt, de átadta fegyvereit a török határőrségnek, amely azokat később visszaküldte.

A francia kommunista képviselőket katonai törvényszék elé állítják

Párizsból jelentik (Rádió): Franciaországban tovább folyik a kommunista képviselők elleni eljárás. Azokat a kommunista képviselőket, akiket az 1939 szeptember 26-iki rendelet törvény megszegésével vádolnak, március 18-ikán állítják a párizsi katonai törvényszék elé.

Az angol légiflotta újabb felderítő útja Németország fölött. Angol katonai szakértő a németek elleni légitámadás tervéről

Az angol tengernagyi hivatal jelentése szerint az angol légiflotta egységei felderítő repülést hajtottak végre Helgoland, az Északi-tenger partján fekvő német kikötők és a Friz szigetek felett. Ezenkívül Németország belseje felett is felderítő utakat tettek. Ez alkalommal Berlin felett is jártak. Valamennyi angol repülőgép sértetlenül tért vissza kiindulási helyére.

Az angolok egyik ismert katonai szakértője, Liddle Hart, hosszabb hallgatás után ismét megjelent írásával a nyilvánosság előtt. Az „*Evening Standard*” című lapban arról a kérdéstről elmélkedik, vajjon Angliának és Franciaországnak kelle-e Finnország részére katonai segítséget nyújtania. Az angol katonai szakíró stratégiai és politikai okokra hivatkozva, tagadóan válaszol a kérdésre. Ellenben ahelyett a svédeknek szólítja fel, hogy a finnek oldalára álljanak.

Liddle Hart másik érdekes fejtegetése a Németország elleni légi háborúra vonatkozik. Az angol katonai szakíró ebben a fejtegetésben a következőket mondja:

— Az észszerű számítás mindig a háború kezdetén a legerősebb. A háború idejének elhúzódásakor előáll az a veszély, hogy a hideg számítás főláttja az ösztönből fellobbanó ehatározások. Angliában fokozódóan hangzik fel a kíváncsosság, hogy légitámadásba kell kezdeni, mert tisztában vannak afelől, hogy a modern védelmi módszerek erőssége miatt a szárazföldön nem lehet a döntést kikényszeríteni, Németország a maga közvetlen hadicélját elérte azzal, hogy Lengyelországot megszállotta. Ezzel ellentétben Anglia és Franciaország a legyőzetés bélyegét viseli magán mindaddig, míg Lengyelország az ellenfél kezébe esik. Ez bi-

zony a szerencsétlen lengyelországi szavatolás eredménye, mely Anglia stratégiát téves kiindulási ponton találta. Ebből támad a kíváncsosság, hogy valamit már tenni kell s ezt a kíváncsalmat még erősíti az állandóan erősödő kétség, hogy Németországot gazdasági nyomással belátható időn belül térdre lehetne kényszeríteni.

Liddle Hart aztán felsorolja a hadi-taktikai megfontolásokat, melyek az érzelmi fellobbanásokkal szemben ellene szólnak annak, hogy Németország ellen légi támadást intézzenek. Az első és legfontosabb ok a német légi haderő viszonylagos ereje. A semleges országok jólétesült szakértői a legutóbbi években azt a becslést tették, hogy Németország légi haderője az angolokét és franciákéval erősen felülmúlja. Megfontolatlanul olyasmit föltenni, hogy ezt a túlsúlyt egyhamar kiegyenlíteni lehetne.

Ez okokhoz még a Liddle Hart nézete szerint hozzájárul, hogy Németország nagy stratégiai fölényben is van Angliával szemben. Az Északi-tenger partját is beleszámítva, Németországnak csak egy 300 mérföldes határt kell védenie, míg Angliának ez a védelemre szoruló vonala 900 mérföld. Az angol légitámadás csak a Hollandia és Dánia közötti 120 mérföldes keskeny nyíláson tudna előhatolni, tehát könnyen összpontosítható vele szemben a védelem. Viszont a német repülőgépek Angliát a ceatorna és a Shetland szigetek közötti 700 mérföldes vonalon mindenütt támadhatják. London és más fontos célpontok is közelebb vannak a partokhoz, mint Németország megfelelő célpontjai. Liddle Hart végső következtetése az, hogy a gyakorlati föltételek gondos elemzése után a kormánynak tartózkodónak kell lennie a légiháború alkalmazása tekintetében.

Isten irgalma jóra fordítja a népek sorsát

— Márton Aron püspök nagybőjti főpásztori szózata —

Az erdélyi római katolikus egyházmegye püspöke 1940. február 20-ikán adta ki híveivel a nagybőjtre szóló pásztorlevelét. A pásztorlevél bekezdése utal XII. Pius pápának legutóbb kihirdetett körlevelére, mely az idők komolysága között a lelkek imádságos fölemelkedésére, önmegtagadásra s embertársaink iránti áldozatkészségre szólította az emberiséget.

A püspök nagybőjti szózata ezután a népek fegyveres szembenállásáról szól, a háboru sötét szellemének elzabadosulásáról, mely olyan végzetet zúdított a földre, „mintha a Jelenések Könyvének sötét látomása válnék valóra”. A továbbiakban a püspök így folytatja:

Komoly jelek ezek, Krisztusban szeretett hűveim és arra intenek, hogy magunkba szálljunk s életünkkel számotvetve Isten irgalmához meneküljünk.

Be kell vallanunk őszintén, mellünket verve, hogy a bajok felidézésében, amelyek a világra zúdultak és azt még fenyegetik, mindnyájan bűnösök vagyunk. Mi is támogattuk a hazugságot, Isten törvényeit megvetettük s talán segítettük is a vallás ellenségeinek a törekvéseit. Közöttetek is voltak, akik azt hitték, és hirdették, hogy Isten a mai embernek nem való s még többen voltak, akik úgy éltek, mintha nem is volna. S a rossz példa terjesztette a bűnt, ha a szülők nem tisztelték Isten, a gyermekek sem tartották kötelességüknek, hogy tiszteljék szüleiket; ha a felnőttek rossz életet folytattak, az ifjúság ezt látva, fékezés nélkül dobta magát az erkölcselenségbe; ha az élelmeseznek szabad volt a törvényt ki játszani, a nép ebből azt a következtetést vonta le, hogy nem érdemes becsületesnek lenni, mert tisztességes úton úgysem lehet boldogulni; ha az erősebb kihasználhatta a gyengébbet, mindenki kezdte azt hinni, hogy ahol teheti, elveheti a másét. Így hatott a lelki és erkölcsi fertőzés felülről-lefelé s embertől-emberhez. Minél kevesebben jártak templomba, annál többen voltak a kocsmákban, minél kevesebben imádkoztak, annál többen káromkodtak és követtek el hamisságot embertársuk ellen, minél kevesebben ismerték el Isten uruknak, annál több lett a bűn és gonoszság s ennek nyomán annál több a szenvedés, elkeseredés, elégedetlenség, gyűlölködés és fájdalom. Ebből gyűlt össze és ért meg a „föld szőlőfürtje”, a gonoszság gyümölcse. S „az éles sarló” megindult és emberkévék és gazdag emberi vetések dölnök véres rendekbe minden suhintása alatt. És nem tudjuk, hogy az éles sarló mekkorát kanyarít és hol áll meg, nem vet-e minket is Isten haragjának nagy sájtójába.

Az apostol szavaival kérlek: „Menjete ki onnan, én népem, nehogy részesei legyetek az ő gonoszságainak és ne legyen részetek az ő csapásaiban.” (Jel. 18. 4). „Ime most van a kellő idő, most van az üdvösség napja.” (II. Kor. 6. 2.) A nagybőjt a bűnbánat, lelki megtisztulás, vezeklés és megértés ideje. Sokat vétkezünk és bűneinkkel parazsat gyűjtöttünk a fejünkre. Itt a szent alkalom, hogy életünket megjobbitsuk s a reménytelenség órájában Isten irgalmához folyamodjunk.

Az isteni irgalom megváltó útja

Az isteni irgalom a keresztről indult el megváltó útjára. Nyomon követte az embert az őszövényesség sötét szakaszaiban is, kétségbeesett helyzetekben lehajolt hozzá és a szakadék széléről mindig visszavonta; azonban a Golgotán, a nagypénteki véres áldozatban lángolt fel, mint határtalan szeretet, mely nemcsak időnkint nyilatkozik meg, hanem égiszerű, hatalmas, tisztatüzi máglyaként lobog állandóan, fényével és melegével betölti az egész világot, eléri és felkeresi a legbűnösebb korszakot, a legel-

hagyatottabb nemzetet és az Istentől legmesszebb távolodott embert.

Ereje és bősége éppen a reménytelenség idején és a megoldhatatlan helyzetek megoldásában mutatkozik meg. Éppen akkor kapcsolódik bele az ember életébe, amikor az emberi erő, okosság és találékonyság csődöt mondott, a gőg és magabizás kimerült; amikor a bűnös érzi, hogy elkövetett bűneit, mulasztását, törvényszegéseit nem tudja jóvátenni; s bűnös körök látják, hogy fejükre gyűlt az átok, ha-

Márton Aron püspök

lál és pusztulás fenyegeti, mert az igazság és az erkölcs útját elhagyták s nincs mód és hatalom, amelyik meg tudná menteni. Ilyenkor jelentkezik az Isten és elhangzik a megváltó szó: „Megbocsátatnak a te bűneid”.

A történelemben is nyomon követhetjük az isteni irgalomnak ezt a ragyogó útját. Így mentett meg számtalanszor reménytelen helyzetükből halálra vált korokat, elcsüggedt népeket és kétségbeesett bűnösöket. Kegyelmeivel megérintette a tömegek lelkét, szabadtót támasztott a nemzet számára s reménységet lopott bűnösök elborult lelkébe. Nem nézte, amit elkövettek; nem kérte számon a multat, a hűtlenségeket, árulásokat, lázadásokat és sértéseket. Ha a népek magukraeszméltek és belátták, hogy gonoszat cselekedtek és ha a bűnös magába-szállt, bűnét megbánta és javulást ígért, elhangzott a megváltó szó, Isten a

... biztosan segít!

Vegyén bizalommal

Togal

-tablettákat.
Bevált szer

rheuma · köszvény · ischias
és mindennemű hüléses megbetegedéseknél.

42 és 14 tablettás csomagolásban.

multat irgalmával letakarta s új élet indult meg a földön: népek sorsa, történelmi korszakok iránya és emberek élete fordult jóra.

Ez a teremtő isteni irgalom, amely a kereszttől oltárától ömlött ki, zuhogó bőségben ömlik most is és ömlelni fog az idők végéig a szenvedő, a saját bűneivel megvert emberiség felé. Használjátok fel a mostani kegyelmi időt. Nekünk sok a megbánni és jóvátennivalónk, sokat vétkezünk Isten és egymás ellen: nagy kegyelmekre van szükségünk, hogy kérésünk meghallgatásra találjon. Imádkozzatok és főképp a Krisztus Urunk szenvedésére való üdvös emlékezéssel, a kereszttől ájtatosság buzgó végzésével kérjétek, hogy ne büntessen bűneink szerint, hanem nézze gyarlóságainkat és legyen irgalmas.

Legyetek ti is irgalmasok

Imádságokat pedig tegyétek hatékonyabbá az igazi önmegtagadás szellemével és a bűnbánat méltó cselekedeteivel. Legyetek irgalmasok ti is. A szegények és elhagyottak száma megnőtt. Sok testvérünk szenved a hideg, nélkülözés, betegség, bizonytalanság és aggodalom miatt, mert a családból a kenyérkereső férfi hiányzik. Vegyétek észre őket. Tudom, hogy ma senki sem bővelkedik, de a szeretet találékony és nagylelkű, segítetek azokon, akik még sanyarubb helyzetben vannak. Nehéz időkben hősies fokban kell gyakorolni az erényeket, mutassátok meg tehát, hogy a felebaráti szeretet nem üres szó a ti ajkaitokon.

A próféták és apostolok ismételtlen figyelmeztetnek, hogy a bűnös megnyerheti bűnei bocsánatát, már egy korty vízzel, egy darab kenyérral, egy használt ruhával, amelyet nélkülöző felebarátjának juttatott. A Szentírás szerint Isten az utolsó ítéleten is az irgalmaság cselekedetei alapján különíti el a jókat és a gonoszokat, amit embertársunkkal tettünk, úgy veszi, mintha Vele tettük volna. Mindenható erő, Isten ereje dolgozik az emberi irgalmaságban. A szív jóságos megmozdulása és a nyomán kelt hála átfurja a végtelen távolságot, felhatol az égig és magától az Istentől kéri a viszonzást.

Használjátok fel ezt a mindenható erőt, vegyétek gondozásba elhagyott és nélkülöző testvéreinket, hogy jóságotok és a szegények szívéből égretörő hála, — az egymást szerető testvérek öröme, — Isten figyelmét reánk fordítsa s kieszközöljön minden kegyelmet, amire ma a bűnösöknek, nehéz helyzetben levőknek és a világnak szüksége van.

A magyarországi parlament ünnepi megemlékezése Horthy Miklós kormányzó államfői működéséről

Budapestről jelenti tudósítónk: Hétfőn délután a képviselőházban pártközi értekezlet volt. Ezen az értekezleten egyhangulag megállapodtak abban, hogy a kormányzó huszéves ország-lását megörökítő és a kormány által szerdán benyújtandó törvényjavaslatot éppúgy, mint 1930-ban, a kormányzó tízéves országglása alkal-

mából benyújtott javaslatot, egyhangulag fogadja el a Ház hódolata jeléül. Beszélni csak az előadó fog és hozzászólás nem hangzik el. Így az ülés ünnepi keretek között folyik le és ez a javaslat lesz egyetlen tárgya. Az interpellációk elmaradnak.

Albert István ialuriportja:

CSIKSZENTIMRE

a hargitaalji székely község

— Második és befejező közlemény —

A község közigazgatási és közgazdasági élete

A község jegyzője, a régi közigazgatás egyik neves tisztviselője, Kovács Gábor. Községi bíró Törzsök Károly birtokos. A községi költségvetés bevételeit kizárólag a lakosság által fizetett községi járulékok teszik ki az állami hozzájárulásokon kívül. A falu lakossága általában jómódúnak mondható. A lakosság adósságtérhe nem jelentékeny. Aggasztó tünet, hogy a születési arányszám feltűnően kedvezőtlen. Tíz év alatt mintegy 40 százalékos visszaesést mutat fel a statisztika, mely állandó súlyedést mutat. Ezt alig tudják mérsékelni a Gyimes-völgyéből, a gyergyói és alsziki szegényebb falvakból megindult áttelepülések. Pedig a föld elsőrendű minőségű, bőven van, kaszáló, rét gazdag termésű, valósággal ontják az áldást, nem is említve a jelentékeny erdei fáállományt, kitűnő minőségű búza, roza, kukorica és főleg elsőrendű burgonya terem a község határában; a gyümölcsstermesztésre, méhészkedésre ugyancsak alkalmas a falu fekvése. A lakosság szorgalmas, dolgozó, szívós, egészséges vérű, átlagon felüli jómódban él, egymásba házasodás ritka, az alkoholizmus sem mondható elterjedtnek s a nemi betegségek is

alig ismeretesek, tehát a szaporodás csökkenésének más okai lehetnek. A napi krónikáknak azonban nem lehet feladata az okok kutatása. A községben egyetlen hatósági szülész nőmunkás, aki a lélekszámot tekintve, kevés.

Szolgáló kevés van a községből, férficseléd éppen alig. Brassó, a székely városok a főbb elhelyezkedési helyük, az ókirályságba nem mennek.

A faluban nincs orvos, legközelebb a három kilométerre fekvő Csikszentsimonban van. Gyógyszertár nincs. Különben a község közegészségügye teljesen kielégítő. Járványos betegségek ritkák, nemkülönben a tüdőbaj sincs elterjedve. A lakásviszonyok egyenesen mintaszerűek. Egy-egy utcája a községnek majdnem városi jellegű. Az általános jólét miatt a lakosság táplálkozása jó. A tej és vajfogyasztás nagy. A faluban van kisebb tejfeldolgozó üzem is. Az ital- és dohányfogyasztás számottevő, bár a pálinkafogyasztás nem nagy. Így is az előforduló súlyosabb bűneseteket a földszereket, a virtust és az ital idezi elő, akár másutt is. A községben van borvízforrás, de a kutakból való vízellátás is jó.

Fejlett mezőgazdasági és állattenyésztési élet

A mezőgazdálkodás és állattenyésztés egészen fejlett irányzatot vett, amit a lelkes gazdasági vezetők felvilágosító munkájának, példamutatásuknak lehet köszönni. Maga Kovács esperes is kitűnő gazda. Gyakran maga is megfogja az ekeszarvát és kaszanyelet.

A községben évtizedek óta működő Gazdakör is van, melyet az EMGE keretében 1938-ban kéthetes gazdasági tanfolyam alkalmával újjászervezték. Elnöke Cseke István földbirtokos. Ugyancsak példamutatóan, minta- és korszerűen gazdálkodik. Minden gazdasági megmozdulásban, továbbképző tanfolyamon, kiránduláson részt vesz és a népi felvilágosítás egyik legelkeszebb apostola. A Gazdakörnek gazdag gépi felszerelése, könyvtára van.

A gazdaközönség a hármass ugarrendszerrel, ha küzdelmek árán is, áttért a szabadgazdálkodásra, ami ismét a korszerű felvilágosítás eredménye.

Az apaállattartás községi kezelésben van.

Nagy gazdasági hátránya a községnek, hogy nincs vásártartási joga és így pénzt nem községekkbe, városba viszi a lakosság.

Virágzó szövetkezeti élet

A szövetkezeti élet nagyon fejlett. A községben van „Hangya” fogyasztási- és értékesítési szövetkezet, mely 1917-ben alakult. Jelenleg a főüzleten kívül fióküzlete is van. Nagy hozzáértéssel és gazdag áruválogatással Kovács Balázs esperes-plébános elnöklete alatt igen szépen működik.

Van Hitelszövetkezete is a falunak „Unitas” néven, ugyancsak Kovács esperes elnöklete alatt. Az esperes-plébános különben igen nagy szövetkezeti ember. Ezt bizonyítja az is, hogy a központi szövetkezeti választmánynak három vármegyéből egyedüli tagja. A Hitelszövetkezet szép eredménnyel dolgozik. A lakosság bizalommal van iránta és az adósságrendező törvény következtében felmerült veszteséget is sikerült gondos előrelátással áthidalni. Ilyen fejlett szövetkezeti élet mellett, mely a közösségi összetartáson épülhetett fel csupán, nem indokolatlan az óhaj, hogy gazdasági és terményértékesítő szövetkezet létesítése is kíváná-

tos lenne, mely a gazdaközönség érdekeit igen nagy mértékben szolgálná.

A székely közbirtokosságnak mintegy ötezer hold erdős-legelő terület van. Elnöke Cseke István. Költségvetéséből juttat közcélokra, segélyezésekre, sőt az egyházközönségnek is harangot vásárolt azonkívül, hogy a templom javításához is állandóan hozzájárul.

A községben ipartelep nincs. Két fűrészüzem dolgozik, mindkettő keresztény kézben.

Néprajzi és családtörténeti adatok

Az építkezéseket ujabban leginkább téglából, cserépfödéllel eszközi a lakosság a korszerűbb követelményeknek megfelelően. Régi bútorok még találhatóak. Székely kapuból is van még néhány. Leginkább téglából, vakolással, kis- és nagykapus boltozattal építve, cserépfödéllel. Ezek nagyon régiak. A Székely-Henter kuria, valamint a plébánia hasonló kapuja szászévnél idősebb.

Különböző népszokások nincsenek. Egyeznek a szomszédos általános székely népszokásokkal.

A község igen sok jeles embernek volt szülőfaluja. A nemesk közül a br. Henter, Székely, László-családok kihaltak. A tekintélyes Sándor-családnak azonban ma is több tagja él. A lófőszékely családok közül említésreméltóak a Csató, Jakab, Fodor, Vizi, Balló, György, Illés, Szántó, Gergely, Tankó, Cseke, Demes, Kencse, stb. családok. Nevezetesebb emberei közül fel- emlíjtük a következőket: Csató Ferenc csendőrlábornok, Gergely Ferenc csendőrkapitány, kinek fia, Zoltán csendőralezredes, Csató József apát-főesperes, akit a templom kriptájába temettek el, Csató János főgimn. tanár, neves természettudós, Endes Antal csendőrezredes, Székely Jenő miniszteri tanácsos, dr. Sándor László Budapest székesfőváros volt rendőrkapitány nevével.

Itt említjük meg, hogy Csikszentimre köz-

Egyik Imre Ignácé, a másik Törzsök Károlyé. Szításmalom is van egy, Abos József tulajdonában.

A háziipar jelentékeny mértékben fejlett. Különösen a székely szőttek, festékesek készítésében remekelnek, majdnem minden háznál, a székely asszonyok. Köztük Demes Istvánné, Fehér Sándorné, Balázs Ilus kiválóbbak, akik holdogult dr. Pál Gábornénak, a csiki szövő háziipar életrekeltségének közvetlen munkatársai voltak.

Természeti kincsek

A községtől mintegy kétórás járásra fekszik a Hargita hegyvonulatán, 1184 méter magasságban: a „Szentimrei Büdös” néven ismert fürdő és magaslati gyógyhely. Az utóbbi időben nagy fejlődésnek indult. Különösen mióta szövetkezeti kezelésbe került. A fürdőszövetkezet elnöke Cseke István villatulajdonos. Van hideg-meleg kén-, szénsavas fürdője, elsőrendű gyógyhatású szénsavas ivóforrása, kén-, száraz gőzforrása. A vulkáni utóműködés következtében előálló kénhidrogén gázokat, melyek rendszerint széndioxiddal együtt törnek fel, a székelyek a kénhidrogén záptojáshoz hasonló szagáról egyszerűen „Büdös”-nek nevezik. Ma már 30-40 villa várja a gyógyulást keresőket. Főleg olcsósága miatt örvend nagy látogatottságnak.

A fürdőtől nem messze Bányapatak nevű erdőrészben, hasonló kén-, szénsavas források vannak és valósággal halmozódnak a természeti kincsek, melyek még kihasználásra várnak.

A fürdőtől most a szövetkezet vezetősége kápolna építését vette tervbe. Dr. Sándor Gábor ügyvéd, földbirtokos készséggel díjmentesen ajánlott fel kápolnahelyet, akárcsak dr. Nagy Béni csikszeredai ügyvéd is. A szövetkezet vezetősége és az egyháztanács úgy döntött, hogy a kápolnát a dr. Sándor Gábor által adományozott helyen építi fel. Tekintélyes pénzalap is gyűlt össze, a közbirtokosság pedig épületét szavazott meg, úgyhogy a kápolna felépítésére rövidesen sor kerülhet. Erre vonatkozóan az egyházközönséggel most folynak a tárgyalások.

A Hargitai „Vermer” nevű hegyről régebben vasércet bányásztak. Földkutatónk szerint ma is gazdag vasércereket rejt magában a hegy. Arany- és ezüstbányákról is tud a nép a Bardocz-hegyben. Hogy ennek van alapja, bizonyítja az a tény, hogy még ma is érkeznek külföldi érdeklődések és ajánlatok „Csikszentimrei Aranybánya r.-t.” bejegyzett cég részére.

seget 1707-ben székhelyükül választották és valóságos megszállották a labanc Aktont követő német „executorok”, akik, amint Orbán Balázs is említi, úgy gazdálkodtak Csikban, hogy a lakosságnak a hegyekbe kellett menekülniök marháikkal együtt, különben teljesen kifosztották volna őket. „Soha török, tatár úgy nem kegyetlenkedett, mint Akton németjei” — mondja Orbán Balázs.

Akkor is nehéz helyzete volt a székely népeknek.

BANGHA BÉLA S. J.:

ÖRÖK ÉLET IGÉI
Prédikációs könyv 4 kötetben

Első kötet:
Az Isten arca . . . ára 90 Lei
Második kötet:
Uram, add, hogy lássak! . . . 90 Lei
Harmadik kötet:
Velünk az Ur! . . . „100 Lei
Negyedik kötet:
Béke veletek! . . . „110 Lei

és portó. —
Megrendelhető a Magyar Lapok kiadóhivatala útján

HIREK

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Nagyvárad, II. Károly király-út 5. sz.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK: Salfüla: Egész évre 900, félévre 4
negyedévre 225, egy óra 75 lei.
Magyarországon: Egész évre 50 P, félévre 25 P, negyedévre 15
Egyes szám ára 20 fillér, vasárnap és ünnepeken 24 fillér.
Postatakarékpénztári csekk számlánk száma: 80.037
Telefon: 12-27.

Kéziratokat nem őrzünk meg és nem adunk
vissza.

Időjárás

A kucuresti időjárás-kutató intézet jelentése
szerint a változó időjárás: Mérsékelt szél, több
helyen köd, egyes helyeken eső, az éjszakai fagy
gyengül. A nappali hőmérséklet alig változik.

Zürichi zárlat, Párizs 9.98, London 17.61 há-
romnegyed, Newyork 446, Brüsszel 75.35, Milánó
22.52, Amszterdam 237.20, Berlin 178.80, Szófia
550, Belgrád 10, Bucureşti 335.

PIZETIK NAGYVÁRADON A NYUGDIJA-
KAT. A pénzügyigazgatóságok hétfőn megérke-
zett a nyugdíjkiutalás és annak alapján azonnal
megkezdtek a kifizetéseket. A mostani nyugdíjfi-
zetéseknél, mint értesülünk, a multhónapi levoná-
sokat még nem térítik vissza. Erre vonatkozólag
a nyugdíjigazgatóság kimutatást küld a nyugdíj-
pénztárhoz, ahonnan rövid idő múlva kiutalják a
különbözetet.

MEGHALT ZSIRKAY JÁNOS. Budapest-
ről jelentik: Zsirkay János, ismert magyar új-
ságró és volt nemzetgyűlési képviselő hétfőn
59 éves korában meghalt. Mint fajvédő publi-
cista tette ismertté nevét és annakidején az
azóta megszűnt Szózat-nak és a Nép-nek volt
a munkatársa, majd a Kis Újság-nak dolgozott
tiz éven át Körösparti álnéven. Szerdán délután
temetik.

SZTRÁJKBA LÉPETT NYOLCEZER AMERI-
KAI RAKODÓMUNKÁS. Newyorkból jelentik:
Nyolc amerikai kikötőben a rakodómunkások
sztrájkba léptek. A sztrájk következtében több
hajó nem tudott kifutni a kikötőből. A nyolcezer
sztrájkoló munkás az órabérek emelését követeli,
úgyhogy a munkabiztonság alá viszik.

KIADJÁK AZ ANGOLOK A JAPÁNOK-
NAK AZ „ASAMA MARU” NÉMET UTA-
SAIT? Tokióból jelentik: Tani helyettes japán
külgügyminiszter és a tokiói angol nagykövet
végelesen megegyezett abban, hogy az Asama
Maru-ról leszállított 21 német utas közül az
angol hatóságok többet kiadnak a japánok-
nak. Politikai körök szerint a legutóbbi tárgya-
lásokon nemcsak ezt a kérdést, hanem sok más
problémát is megbeszéltek, amelyek Tiencsin-
nel és az új kínai kormány küszöbönálló hiva-
talbábelésével állnak kapcsolatban.

* Néhány szó a rheumásokhoz. Ön talán már
megkísérelt minden lehetőt anélkül, hogy kintő
fájdalmaitól megszabadult volna. De Önnek sincs
oka a kétségbeesésre. Tegyen még ma egy kísér-
letet az azonnal ható, fájdalomcsillapító Toga-
tablettákkal. Toga oldja a hagsavat, az emberi
test ezen mgatermelt, pusztító mérget.

Uj maximális árak Máramaroszigeten. Saját
tud. Máramarosziget városának vezetősége a husz
és lizsneműek árát újból maximálta. Az új árak
melyek a hétfői nap folyamán léptek életbe, a
következők: I. minőségű marhahús kilója 26 lei,
a II. osztályu 22 lei, bivalyhus 18 lei, bányán 20,
borjúhus 30, disznóhus 40, karmonádl 46, szalon-
na 50, zsir 58 lei. A friss hal kilója 35—45 lei, az
előhal kilója 60 lei. A lizst nagybani ára külön-
ként: 0 lizst 11.50, a 2-es számú lizst 10.50, a 4-es
számú lizst 10 lei. A detail árak különként 50 ba-
nival magaeabbak.

SCHUTZ ANTAL

DOGMATIKA

A katolikus hitigazságok
rendszere. Uj, bővített
kiadás, két kötetben.
Fűzve 900 Lei és portó.

Jegyezzünk bónokat a hadsereg felszerelése érdekében

A hadsereg fenntartása nagy költségeket igényel. Mindenki jegyezzen hadfelszerelési kötvé-
nyeket. Naponként d. e. 9 és fél 2 között és d. u. 4—7 óra között a Banca Națională, az összes
nagyobb bankoknál, a Postatakarékpénztárnál s a pénzügyigazgatóságon lehet kötvényeket jegyezni,
ahol rendelkezésre állanak a szükséges nyomtatványok.

Ez a legelőnyösebb államközlösön, amely 4 és fé. százalékos kamatjövédelmet hoz. Aláírni lehet
5 vagy 3 évre. Hat hónap után kifizetésre kerül az aláírt összeg egyötöde (vagyis minden ezer
leies kötvény után 200 lei), három, vagy öt év után pedig a lejegyzett összeg teljes egészében.

A hat hónap múlva fizetésre kerülő ötödrrszel s a lejáró szelvényvel bármilyen állami,
tartományi, vagy községi adót ki lehet fizetni.

Alkinek a lejárat előtt szüksége van pénzre, zálogba helyezheti a kötvényeket a Nemzeti
Banknál, amely azonnal kifizeti az érték 70 százalékát. A kötvény ettől függetlenül tovább kama-
tozik.

Minden hazaszerező román állampolgár azonnal ilyen kötvényekbe fekteti minden nélkülöz-
hető pénzét.

POLITIKAI LETARTÓZTATÁSOK A HOR-
VÁT FŐVÁROSBAN. Zágrábból jelentik: A rend-
őrség több olyan egyént tartóztatott le, akik szél-
sőséges horvát nemzeti magatartásukról ismère-
tesek. A letartóztatások azzal vannak összefüggés-
ben, hogy a szélsőséges horvátok között mozga-
lom indult meg a szerb-horvát kiegyezés ellen és
Horvátország teljes függetlenítésére.

A NÉP RAGASZKODIK VALLÁSÁHOZ.
Szatmár. Saját tud. Különös ügyben indított
eljárást a szatmári ügyészség. Balos Mihály
traguseni telepi földműves elhagyta vallását
és más hitre tért át. Rokonai ezért nagyon hara-
gudtak reá. Ha őseinknek jó volt ez a vallás,
— mondták, — miért hagyta ott Balos hol-
mi anyagi előnyökért. Balos Turcon vásáron
volt és az éjszaka ott érte. Nemes Mihály
nevű sógoránál szállt meg. Este a kitérés
felett veszekedni kezdtek. Nemes és a szom-
szédok, akik szintén jelen voltak, követelték
Balostól, hogy vezekeljen, mert nagy bünt
követett el. Erősalkkal elindultak vele a lel-
készhez, hogy ettől feloldozást kérjenek. Ut-
közben azonban kényszerítették Balost, hogy
térdenecsúszva tizenkétzer menjen át a patak
hidján. A csendőrség előtt a falusiak azt val-
lották, hogy nem bánják tettüket, mert aki
vallását elhagyja, megérdemel ilyen leckét.

Angol-norvég hajóegyezményt készítenek elő.
Londonból jelentik: A „Daily Sketsch” írja, hogy
Anglia és Norvégország között egyezmény ké-
szül, mely arra lenne hivatva, hogy a norvég
hajókat forgalomban tartsa Anglia felé. Evégett
Anglia egymillió tonna tartalmu norvég hajót
venne bérbe, s ezek elpusztításáért is a károso-
dást magára vállalná.

OLASZ-ANGOL ÉS OLASZ-FRANCIA KE-
RESKEDELMI TÁRGYALÁSOK INDULTAK.
Párizsból jelentik: A francia fővárosba olasz
kereskedelmi bizottság érkezett olasz-francia
kereskedelmi tárgyalások folytatása céljából.
Párizsban ugy tudják, hogy Londonban is újra
megkezdik az angol-olasz kereskedelmi tárgya-
lásokat.

Panaszok a nagybányai városok közli közlekedés
ellen. Saját tud. Többiben is rámutattunk azokra
a tarthatatlan állapotokra, amelyek a nagybá-
nyai bérkocsisok körül uralkodnak. Nagybánya
idegenforgalmi hely, ahol külön gondot kellene
fordítani a bérkocsisok megrendszabályozására és
a városi közlekedés pontoságára. De nem így
van. A rendőrség majdnem minden szabálytalan-
ság előtt szemethuny. Fiatal gyerekek ülnek a
bérkocsi hákjára és veszélyeztetik az utasok
testi épségét. A járművek karbantartását sem őrzik
ellen. Most például majdnem végzetessé vált
szerencsétlenség ért egy szatmári ügyvédet. Az
ügyvéd a vasutiállomáson szánkóba szállt és be-
akart hajtatni a főtérre. A rozoga szán azonban
utközben ketté szakadt. Az első felével a ló elra-
gadt, a hátulso rész pedig felborult az utassal,
akit súlyos sérülésekkel vittek orvoshoz. Itt még
tetanuszmérgezés ellen is be kellett oltani. Több
gonddal az ilyen eseteket a rendőrség könnyen
megakadályozhatná.

Adományok. Kis Szent Teréz nevében az öz-
vegy uriaszony részére 300 leit, Torkos Sándor
részére 200 leit küldtek kiadóhivatalunkba. Ren-
deltetési helyére juttatjuk.

Temetés. Pele Juliana 26 éves korában Les
községben meghalt. Temetése február 27-én volt
(Caritas.)

Tőzsdei terményárak Nagyváradon. Buza (75
kg.) 530, rozs 510—520, árpa 515, zab 560 (70 kg.)
tengeri 420, tőkmag 1500, napraforgó mag 950.
Lucerna 90 százalékos tisztá 6000, lóheremag
ugyancsak 90 százalékos tisztá 4100 lei.

MÁRAMAROSBAN LETARTÓZTATTAK
EGY SZÉLHÁMOST, AKI INSPEKTORNAK
ADTA KI MAGÁT. Máramarosziget. Saját
tud. A mult hét folyamán Máramaros megye
több községében feltűnt Constantinescu Dolaru,
aki egy fővárosi folyóíratra előfizetőket akart
szerezni, közben a hiszékeny falusiaktól a had-
felszerelési alapra is eszközölt gyűjtéseket és
inspektornak adta ki magát. A felvett összeg-
ről a nála levő folyóírat nyugtán adott elismer-
vényt. Constantinescu Dolaru azonban rajta-
vesztett, mert feljelentették és a feljelentés alap-
ján a máramaroszigeti ügyészségre került,
ahol eljárás indult ellene.

Eladó az irodalmi értékű koltói kastély.
Nagybányától mintegy hét kilométerre fekszik
a magyar irodalomtörténetből jól ismert Koltó
számmagyar község. A falu egyik magasabban
fekvő helyen áll az évszázados Teleki kastély.
Petőfi Sándor, a magyar költészet lánglélekü
alakja itt töltötte élete legboldogabb napjait.
Nagy barátja: Teleki Sándor ezredes meghívá-
sára, az erdődi várkapornában megtartott es-
küvő után, itt töltötte a mézeseteket, rajong-
va szeretett feleségével: Szendrey Juliával. Itt
írta a magyar költészet legszebb verseit. A park-
ban még ma is él az az évszázados sofa,
amelynek lombjai alatt a „Szeptember végén”
című örökéletű költemény megszületett. A fő-
hatalomváltás után a tulajdonos Teleki gróf
külföldre költözött. Az állam a birtokot kisa-
játította. A tulajdonjog a két Tibil testvér ke-
zébe került, akik a megmaradt birtok egy ré-
sét már parcellázták. Most áruaitani kezdték
a kastélyt is. A régi, nevezetes épület „még
„téglánként is eladó”. A koltói magyar gazdák
egyizben ajánlatot tettek az épület megvásá-
rlására, akkor azonban az eladó és a vásárlók
között igen nagy volt az ellentét a vételár dol-
gában. Most a gazdák anyagilag kimerültek és
tárgyalásokba sem bocsátkozhatnak. Az erdőlyi
magyarságnak kellene megakadályozni a szá-
munkra felbecsülhetetlen értékű kastély lebom-
lását. Ha minden magyar egy téglát venne
meg, megmenthetnék az utókornak azt a he-
lyet, ahol a sokat szenvedett Petőfi legboldo-
gabb napjait élte.

Volt büntársai megmérgezték a börtönből ki-
szabadult betörőt. Cernautiból jelentik: Tegnap
reggel Storm Rudolf betörőt, aki két nappal ez-
előtt szabadult ki a fognázból, holtan találták la-
kásán. A betörő előző este barátaival mulatott,
hogy megünnepelje a börtönből való kiszabadulá-
sát. A halottat felboncolták és a boncolás után
kiderült, hogy mérgezés ölte meg. A rendőrség
örizetbe vette a betörő több barátját, akivel
együtt mulatott, mert azt gyanítják, hogy réai
büntársai mérgezték meg.

Szolgáltatós gyógyszertárak Nagyváradon:

Szerdán Nagyváradon a következő gyógy-
szertárak tartanak szolgálatot:

„Szent Antal” Bv. Reg. Ferdinand. Tel. 13-55.

„Kigyó”, Piata Regina Maria. Tel. 29-63.

„Csillag”, Str. N. Iorga 1. Telefon 25-51.

„Aranykereszt”, Piata Unirii (Zsigmondovits
és Barla). Telefon 28-52.

„Diana”, Str. Astra No. 16. Telefon 32-52.

Grósz Anna temetése. Kedden délelőtt 11 órakor igen nagy részvét mellett ment végbe Grósz Anna temetése a nagyváradai Pavel-utcai gyászházból. Grósz Anna a nagyváradai keresztény uritársadalom egyik igen értékes, közbecsülésben álló tagja volt, aki ósrégi váradi kereskedő családból származott s emellett, hogy buzgó, példaadó, vallásos életet élt, a Katolikus Nővédő Egyesület és a Karitász munkájában is tevékeny részt vett. Grósz József 84 éves nyugalmazott MÁV főmérnök hugát, Hagedorn Jánosné pedig nevelőanyját gyászolja az elhunytban. — A temetési szertartást Imrik S. Zoltán prélatus kanonok végezte fényes segédlettel.

Száz meghűlés grippa DIANA bedörzsölés

Hármas ikreknek adott életet egy máramarosi asszony. Máramarossziget. Saját tud. Bologa Anna barcánfalusi asszony három egészséges fiúgyermeknek adott életet. Georgerscu ezredes, megyefőnök 2000 lei segélyt folyósított a harminchat éves asszonynak, akinek eddig 5 élő gyermeke van.

Leletta a vadór az orvvadászt. Kolozsvárról jelentik: Magyarapáca községben a „Cerbul vadásztársaság vadóra, Molnár János ellenőrző körútján észrevette, hogy az erdőben egy orvvadász garázdálkodik. Amikor ez meglátta a vadórt, futásnak eredt, Molnár János a futó orvvadászt többször megállásra szólította fel és mert nem állott meg, utána lőtt. A golyó a szerencsétlen ember fejébe hatolt és megölte. Az esetet jelentették a temsvári ügyészségnek, amely megindította a vizsgálatot.

Egy nagyváradai háztulajdonos balesete. Nagyvárad. Saját tud. Megdőbentő szerencsétlenség történt Weisz Zsigmond nagyipartéri fakereskedő telepe előtt. Lukács Lázár Decebal-utcai háztulajdonos tűzfát vásárolni jött a fatelepre. Amikor a fűvadászt elintézte és hazaindult, a fatelepre előtt megcsuszott a sikos járdán és nekizuhant az éppen ott dolgozó villanyfűrésznek. A körfűrész rövid pillanatok alatt lemetszette Lukács Lázár jobbkarját. A szerencsétlen embert súlyos vérvesztéssel szállították be a kórházba ahol azonnal műtétet hajtottak végre rajta. Állapota súlyos, de nem életveszélyes.

Két helyen is tűz volt a Phönix nagybányai telepén. Saját tud. Egy nap alatt két tűz volt a Phönix kénsványár nagybányai telepén. A munkások az egyik épületben kátrányt melegítettek. A kátrány a tűzön felrobbant és felgyújtotta az épületet. A gyárban nyomban riadót rendeltek el. A gyári tűzoltóság percek alatt a helyszínen termelt és hoseszas munka után eloltotta a tüzet. Röviddel ezután a gyártelepen elhelyezett szénapajta gulladt ki, de itt is megakadályozták a tűz továbbterjedését. A vizsgálat megindult.

IPAROS-HIREK

A nagyváradai vas- és fémipari cég hírei. A cég vezetősége felhívja az építésmérnökök, építésszek és kőművesek figyelmét, hogy február 28-án, szerdán délután 6 órakor a cég Alexandri-utca 13. szám alatti helyiségében a városi főmérnök ismerteti a légvédelmi építkezések kérdésében kiadott újabb rendelkezéseket.

A cég vezetősége értesíti mindazokat, akik a légvédelmi tanfolyamokat a Munkakamaránál az építő-vas és fémipari cég rendezésében hallgatják, hogy ellenőrző könyvecskéiket a cég irodájában feltétlenül vegyék át, mert a március 4-én este 7 órakor tartandó előadásra csak könyvecskéikkel vehetnek részt. Egyben közli a cég hogy a március 4-iki előadásra mindenki hozza magával.

A Szamos tartományi vas- és fémipari cég vezetésének alosztálya február 28-án szerdán este 8 órakor fontos tárgyszorozattal gyűlést tart.

Az építőipari munkások február 28-án délután 3 órakor taggyűlést tartanak. A gyűlés napirendjén a kollektív-szerződés szerepel.

A kéményseprő munkások március 2-án, szombaton este gyűlést tartanak. A gyűlés napirendjén itt is a kollektív szerződés szerepel. A vezetőség kéri az érdekelt munkásokat, hogy mindkét gyűlésre teljes számban jelenjenek meg.

A nagyváradai mozgóképszínházak műsora:

APOLLÓ: ISTEN VELE TANÁR URI!
CORSO: PÉTERVÁRI FEHÉR ÉJSZAKÁK.
DORIAN: NŐK SZALLODA'Á.

POSTAFIÓK

Fodor Viola a magyar nótaszövegpályázat egyik nyertese.

Az Erdélyi Magyar Dalirodalmi Társaság a közelmúltban, mint ismeretes, erdélyi tárgyú nótaszövegpályázatot írt ki. A pályázatnak, amint a bírálóbizottság megállapítja, rendkívül sikere volt, amennyiben ötszáz pályamű érkezett be. A pályaművek hatalmas tömegének lelkiismeretes elbírálása rendkívül nehéz feladat elé állította a bizottságot. A bírálóbizottság azonban azokat a műveket helyezte elsősorba, amelyek tartalmi értéküknél fogva és legjobban rászolgáltak az arany, ezüst vagy bronzéremmel, illetve oklevéllel való kitüntetésre. A félezer pályamű közül Fodor Viola „De sok virág” című magyar nótaszövegét találta egyik legsikerültebb munkának a bírálóbizottság és bronzéremmel tüntette ki a hangulatos szép nótaszöveget. Fodor Viola a „Magyar Lapok” komoly felkészültségű, belső munkatársa s így sikerének mi kétezeresen is örvendünk. Ez a siker azonban nem lep meg bennünket, mert jól tudjuk, hogy Fodor Viola túl a szerkesztőségi napimunkán komoly tehetséggel, bensőséges, meleg költői érzéssel mélyül el az ráe művészetében. Pí-nomhangulatu, lírai versei előkelő irodalmi folyóiratainkban is helyet találnak s mesterien szép műfordításaival is gyakran kelt fel-tűnést az irodalmi érdeklődésű közönség körében. Fodor Viola szerény egyénisége azonban nem ismeri az „önadmínieztalásnak” azokat a jólbevált, de meglehetősen ócsó eszközeit, amelyekkel egyesek, minden komolyabb alap nélkül, olyan kitűnően tudják lanszírozni nevüket. Ezért örvendünk annak, hogy most lapunk nyilvánosága előtt gratulálhatunk Fodor Violának abból az alkalomból, hogy a magyar nótaszövegpályázaton is elismerő kitüntetés érte.

Az Erdélyi Muzem Egyesület előadásai.

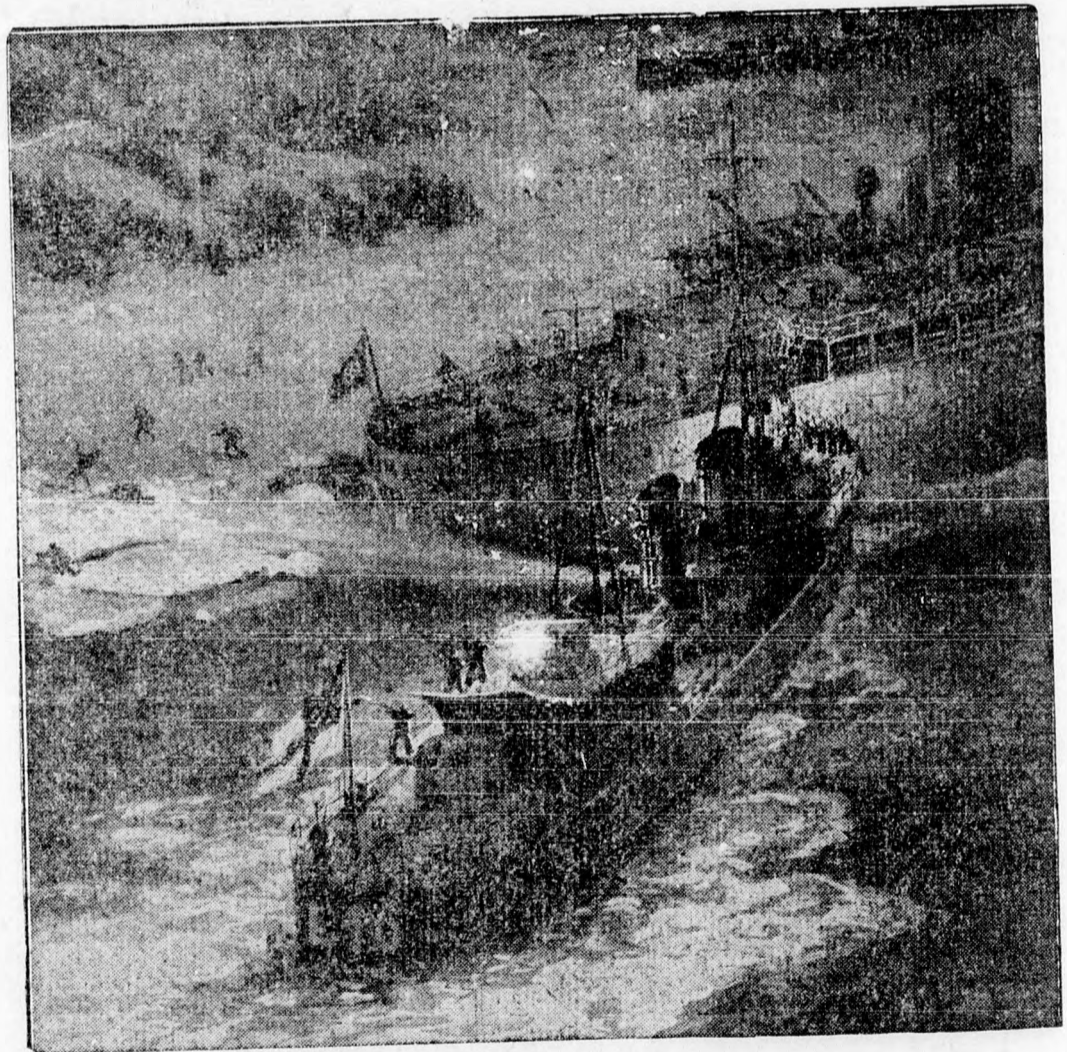
Az Erdélyi Muzem Egyesület kolozsvári előadásorozatában hatóságig engedéllyel a héten a következő előadások kerülnek sorra: 1. Február 28-án, szerdán délután hat órakor az unitárius püspökség dísztermében ifj. Xántus János: Dalol a természet. (Vetített képekkel és hanglemezekkel. A Természettudományi szakosztály népszerűsítő előadása). Utána a szakosztály szakelőadása következik. Érkezik ifj. Xántus János „Több adatok a Mezőség tavaihoz” címen. 2. Február 29-én, csütörtökön délután hat órakor az uni-

tárius püspökség dísztermében dr Gyulaj József: Népszerűsítő előadás. (Az Orvostudományi szakosztály népszerűsítő előadása.) 3. Február 29-én, csütörtökön délután hat órakor a római katolikus főgimnázium könyvtártermében dr Tavaszy Sándor: A metafizika és alapkérdései régi megfogalmazásban. A Bölcsész-, nyelv- és történettudományi szakosztály szakelőadása.

Kodolányi János kivált a „Nemzetőr” szerkesztőségéből. Kodolányi János, a neves író, kivált a Nemzetőr című hetilap szerkesztőségéből. A lap hétfői száma jelenti be Kodolányi távozását. Kodolányi a lap alapításától kezdve annak főszerkesztője volt s most szépirodalmi irányú elfoglaltságára való hivatkozással mondott le főszerkesztői tisztségéről.

Mihályi Károly szintársulata Máramarosszigeten. Tudósítónk jelentése szerint Mihályi Károly magyar szintársulata egy hét óta Máramarosszigeten játszik. A szintársulat a gyenge érdeklődés ellenére kifogástalan előadásokkal szórakoztatja a közönséget. Az eddigi előadások alatt csak vasárnap volt számottevőbb közönsége a színháznak.

A NAC jubileumi fényképkiállítása. Ismeretes, hogy a fényképezés rövid néhány évtized alatt, milyen óriási fejlődésen ment keresztül. Ennek a fejlődésnek utjelzi a nemrégiben még ritkaságszámba menő fényképkiállítások. Nagyváradon a NAC turista szakosztályának amatőr fényképészei rendezik meg az első nagyobb szabású amatőr fényképkiállítást. A kiállítás március 23-án nyílik meg. A rendezőség nagy körültekintéssel és gondossággal dolgozza fel és cseztalyozza a hata mae beérkezett anyagot. Szébbnél-szebb amatőr fényképek értékét és sikerét a kiállítás gondos munkával készültnek a kiállításra szánt képek művészi nagyságait eikészíteti. A bírálóbizottság elnöke dr Pelle János, a bizottság tagjai valamennyien elismert fényképszakértők, úgy hogy a kiállított képeket valóban művészi értékűeknek megfelelően fogják elbírálni és jutalmazni. A kiállítás iránt amatőr fényképész körökben nagy érdeklődés nyilvánul meg.

Ismeretes az Altmark nevű német hajó megcsákyázásának drámai története. Ezt a képet a helyszínen rajzolta Bock Adolf német haditudósító-rajzoló egy német repülőgépről. A képen megdőbentő hűs éggel látható, amint az angol hajóról géppuskatűz alá veszik az Altmarkról a norvég partra menekülő tengerészeket

Lehár Ferenc Sopron város díszpolgára

Sopronból jelentik: Soproni Thurner Mihály, Sopron város polgármestere, a városi törvényhatóság legközelebbi közgyűlésén indítványozni fogja, hogy Lehár Ferencet, Sopron város szülöttét, 70-ik életévének betöltése alkalmából a város díszpolgárává válasszák.

Tízéves jubileuma felé halad a nagyvárad Magyar Dalkör

A Dalkör hétfőn este tartotta meg tizedikévi közgyűlését

Nagyvárad. Saját tud. Egy év munkájáról adott számot a nagyvárad Magyar Dalkör ezévi közgyűlése, amelyet hétfőn este tartottak meg a Magyar Házban. A közgyűlést Brösztel Lajos kanonok, a Dalkör elnöke nyitotta meg, aki meleg szavakkal üdvözölte a megjelenteket és elismeréssel adózott a Dalkör tagjainak kitartásáért, akik a nehéz időben is lelkesen ápolják a Magyar Dalkör ügyének. Utána Andrássy Ede orsz. karnagy, a Dalkör ügyvezetője terjesztette elő jelentését az elmúlt 1939. évről. Ebben megállapította, hogy a Dalkör működése elé az év folyamán számtalan akadály gördült. A dalosok közül nagyon sokat elszórtak otthonából a kötelesség és így a Dalkör működő tagjai számbeliileg megfogytak. Az itthon maradtak azonban pótolni igyekeztek a hiányokat. Jelentésében rámutatott arra is, hogy ez év június 1-én éri el a Magyar Dalkör alakulásának tízéves évfordulóját. Javasolja, hogy a tízéves jubileumot megfelelő ünnepségek keretében üljék meg.

Majd a múlt évi zárszámadás bemutatása következett, amelyhez Gazdag Sándor ellenőr szót hozta, aki bejelentette, hogy a felügyelő bizottság a zárszámadás adatait rendben találta és így a vezetőségnek a felmentvény megadását javasolja. A közgyűlés vita nélkül elfogadta az 1939. évi zárszámadást. A folyó évre szóló költségvetés előterjesztésénél kisebb vita keletkezett, melynek során a közgyűlés a költségvetés javasolt módosításait elfogadta.

Szép és értékes felszólalások hangzottak el az indítványok során. Ezek a felszólalások mindnyájan abban a közös óhajban és akaratban találkoztak, hogy a Magyar Dalkör mennél szélesebb körben terjessze ki tevékenységét. Ennek a kívánságának adott kifejezést Árvay Árpád, aki egyúttal a Magyar Népközösség vezetőségének az üdvözlését is tolmácsolta a Magyar Dalkör vezetősége s tagjai számára. Csécsy Kálmán dalköri tag hozzászólásában azt állapította meg, hogy a magyar társadalom közönyösen viseltetik a Dalkör ügyei iránt és azt a szép összetartó gondolatot, amelyet a Dalkör képvisel, nem teszi kellő mértékben magáévá. Bajka István szintén szorosabb összetartást és társadalmi propagandát sürgetett. Andrássy Ede úgy vélte, hogy a Dalkör fokozottabb tevékenységének érdekében a vezetőség kibővítésére van szükség s ezért javasolta, hogy Árvay Árpádot, a Dalkör egyik alapítóját társelnökké válasszák meg. A közgyűlés egyhangú lelkesedéssel tette magáévá a javaslatot és Árvay Árpádot a Dalkör társelnökké választotta meg.

Ezután dr. Medvigy Ferenc hívta fel a közgyűlés figyelmét arra, hogy idejekorán meg kell tenni az intézkedéseket a tízéves jubileumi ünnepségek előkészítésére. Javasolta, hogy a közgyűlés külön bizottságot küldjön ki erre a célra. Több hozzászólás után a közgyűlés kimondta, hogy a tízéves évfordulót megfelelő ünnepségek keretében üljék meg és annak az előkészítésére a következő bizottságot küldi ki: Brösztel Lajos, dr. Medvigy Ferenc, Árvay Árpád, Andrássy Ede, Fodor Ödön, Török Károly.

A közgyűlés végül is Brösztel Lajos elnök szavaival zárult.

Rusznák Gyula:

FALUVÉDELEM

Amatorkötésben 65 Lei és portó

Krisztus és a falu problémáit mutatja be nagy hozzáértéssel, szeretettel és segíteni akarással az elhivatott falukutató

Nyílt levél Chirila Augustinhoz Nagyvárad város polgármesteréhez

Polgármester Ur!

Egy küldöttség fogja felkeresni Polgármester Urat a nagyvárad építőiparral foglalkozó öSSIPAROSSÁG nevében kérni fogja, hogy a városi pénzügyi szabályrendelet módosításán változtatást hajtson végre.

Különös talán, hogy ezt ilyen formában jelentem be s különös talán az is, hogy az iparosság küldöttségjével akar sérelme orvosolást találni, a körülmények azonban mindegyre magyarazatot adnak.

A múltban a választott városi tanács többekévesé jó megvitatta a közügyeket. Ezzel a vitával, — amely a sajtó útján köztudomásúvá vált — az érdekelt városi polgárságnak tudomására hozták a tervezett rendelkezéseket s így ezek bevezetésére a talajt is előkészítették.

Ma az új rendeleteket vagy a régi módosításait a városi szakkivatalok készítik elő s polgármesteri rendelettel és tartományi jóváhagyással lépnek hatályba. Igaz, hogy jóváhagyás előtt tíz napra a városházán kifüggesztik ezeket s aki sérelmesnek tartja, felelbezzhet ellene, de mondjuk meg őszintén, a mai hajszolt világban és dekonjunkturában senkinek sincs se kedve, se ideje, hogy naponta ezernyi papírlapot, ami különböző hirdetés táblákon van kifüggesztve, elolvasson, áttanulmányozzon s így a tényleges helyzet az, hogy a polgárság csak akkor vesz tudomást a változásról, vagy új rendelkezésről, amikor az már életbe is lépett.

Igy történt ez most a pénzügyi szabályrendelet módosításával, amely az építőiparos-társadalom ijedelmére olyan rendelkezéseket tartalmaz, amelyek az amugyis súlyosan megbőntült építkezési kedvet még jobban visszariasztanák.

A pénzügyi szabályrendelet 25-ik szakaszáról van szó, amely amellett, hogy téglá, kavics, homok, stb. fuvarozással, az utak burkolatában okozott rongálások javítására, minden új építkezést, beépítést köbméterenkénti 1 leies útjavítási díj fizetésére kötelezi, ugyanezen a címen még külön kártérítést megfizetésére is kötelezi nemcsak az építendő tulajdonost, de vele egyetemlegesen a vállalkozó közműves-, építőmestert vagy mérnököt is.

Sérelmes ez a rendelkezés elsősorban azért, mert ugyanazon címen két szolgáltatást ír elő s nem mondja, hogy a kártérítés csak abban az esetben fizetendő, ha a város az általános szedeti 1 leies köbméterenkénti díjből az útrongálásokkal nem tudja kijavíttatni, amint az logikus volna.

Másodsorban sérelmes, mert a fuvarozással kapcsolatban a fuvarozónak van haszna, nem pedig a vállalkozónak és építőnek, tehát az a kérdés, miért ezeket sújtja ez a teher s miért nem a fuvarozókat?

Ha most tovább vizsgáljuk a kérdést, legnagyobb aggodalmat az ebből eredő jogbizonytalanság kelt, mert az nem mondja ki új szóval sem, hogy milyen út vagy járdaszakasza terjed ez a javítási kötelezettség, — a ház előtti lérré, vagy például az egész útvonalra, ami a téglagyártól vagy Köröstől egészen az építendő házáig vonul.

Azt mondja a 25-ik szakasz, hogy csak abban az esetben jár a kártérítés, ha a normális úthasználat szabályait megszegik, de nem mondja, miben áll ez vagy mi az a mérték, ami a normális úthasználatot — „*azaj normal*” — meghaladja.

De ezzel még a jogbizonytalanság nem fejeződött be, mert itt van még a rendelkezés, hogy a kártérítés garantálására, egy bizonyos összeget kell letétbe helyezni, amelyet a város szervei állapítanak meg esetről-esetre, amely minimális háromszorosa az építkezési engedély díjának, de hogy mi az a maximális összeg, aminek letételére engem kötelezni lehet, egy szóval sem mondja.

Az új módosítás szerint a város utólag állapítja meg, hogy milyen útrongálások történtek s ezek arányában állapítja meg a kártérítést, de nincs rendelkezés arra, hogy az építkezés megkezdésekor a város köteles megállapítani az útburkolat állapotát, nehogy utólag ráfoghassák az építetőre, hogy ő okozta az útrongálást, jöllehet az már az építkezés megkezdése előtt is rossz állapotban volt.

Polgármester Ur!

Bizonyos vagyok benne, hogy Önnek is az a véleménye, hogy úgy a városnak, mint a polgárságnak legnagyobb kincse a jogbiztonság s ebben az esetben a sérelmes rendelkezést módosítani kell, mert bár tudjuk, hogy Polgármester Ur nem engedné, hogy a fenti rendelkezéssel visszaéljenek s a vezető tisztviselők is jóindulatúan fogják értelmezni a rendelkezést, de jöhetnek mások, nemtörődomséggel, vagy akár rosszindulattal, akik taglónak minősítenék ezt a rendelkezést, nem pedig olyan intézkedésnek, amely a város és a polgárság közös érdekeinek egyenlő arányú és igazságos megvédését célozza.

A perek légiói fognak megindulni annak megállapítására, hogy milyen szakaszra terjed a javítási kötelezettség, majd utóbb a tulajdonos, vállalkozó és fuvaros egymás közt fognak perlekedni, hogy ki a hibás az útrongálásért, mert egyik sem akarja majd viselni a kártérítés összegét.

Vitatni fogják, hogy az út az építkezés előtt nem volt jókarban s ha valóban meg is rongálják az útát s igazságos kártérítést fognak megállapítani, az egyszerű polgár még akkor is elégedetlen lesz s azt fogja gyanítani, hogy csak neki állapították meg ilyen nagy kártérítést, mert haragban van a város egyik irnokának sógornőjével s az bizonyára bosszúból befolyást gyakorolt, hogy őt megnyomorítsák. Amíg a rendelkezés pontos határokat és elveket nem állapít meg s amíg a tisztviselő vagy városi szerv minden kritérium nélküli mérlegelés és önkény alapján állapíthatja meg a garanciát, kártérítést, a károsszeget, addig a panaszok és elégedetlenségek özöne fog az Ön előszobájában hullámozni.

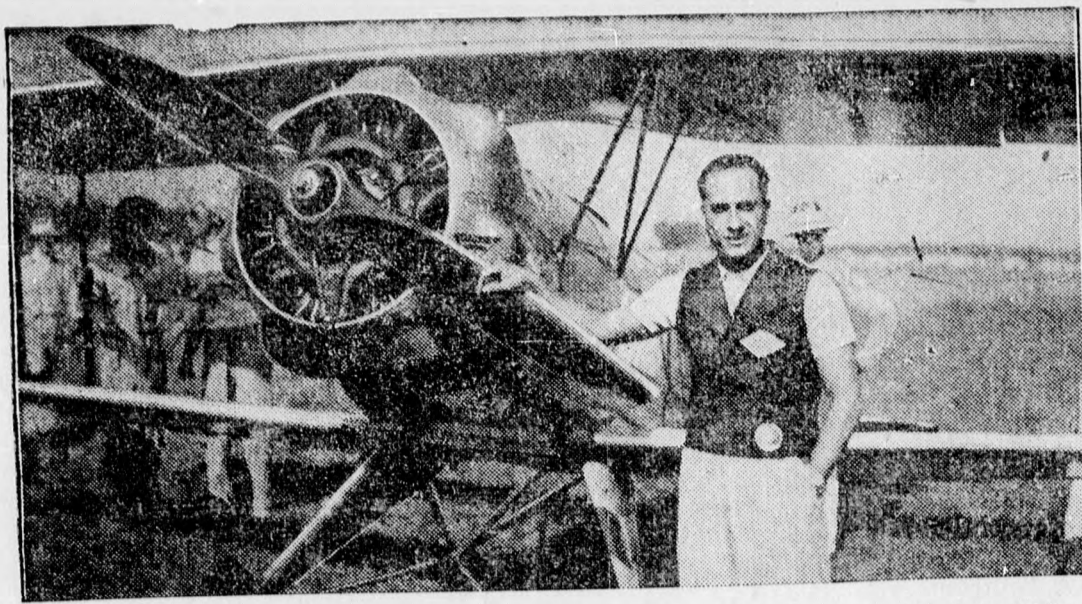
Méltóziassák elhinni, hogy ezeket a rendelkezéseket a saját nyugalma érdekében módosítani kell.

S ha most végül azt kérdezi Polgármester Ur, milyen címen avatkozom én bele ebbe az egész kérdésbe, el kell mondanom, hogy az építőiparosok szövetsége majdnem egy évtizede megalakulásakor ügyészévé választott. Azóta ügyes-bajos dolgaikkal foglalkozom. Megismerem és megszeretem őket, mert dolgoz, összefogó és szorgalmas társadalmat találtam bennük. Kölesönös bizalom és szeretet fejlődött ki köztünk s most eljötték hozzám, hogy segítsék rajtuk. És én a jogász tehetetlenül és összekötött kézzel állok itt, mert a felelbezzési határidő már lejárt.

Amikor ezt közlöm velük, látom hogy összeszorul a szívük, mert a 700 szervezett iparos mögött sokezerényi családtag és még több ezer munkás áll, akik mind a munkaalkalmat, a mindennapi betevő falatot várják és remélik s ekkor megnyugtattam őket, hogy az aggodalom közepette még van egy remény. Ha a szigorú és paragrafusokat vizsgáló bírák ítéletétől már el is késtünk, bizunk abban, hogy Polgármester Ur megértéséhez, jogérzékéhez, igazságszeretetéhez szóló felelbezzésük nem késhe-tett el.

Ezért tértem el a megszokott ügyvédi emelvénytől s innen a nagyobb és nyiltabb védői emelvényről kérem, hallgassa meg megértéssel a panaszt, amit nagy bizalommal fog ma az iparosság Ön, a város atyja elé terjeszteni.

Dr. Patkó Elemér, ügyvéd,
az építőiparosok céhének és szövetségének ügyésze.

Papana, a világhírű román repülőkapitány a Havanában, Kuba szigetén rendezett nemzetközi repülőversenyen bravuros mutatványaival első díjat nyert

BARÓT, Erdély egyik legrégibb községe, erős gazdatársadalmára támaszkodva fejlődik

Barót, február hó.

Háromszék megye, — Udvarhely melletti részén, — ahol az Olt hűtlenül elhagyja a megyét és egy merész kanyarodással áttöri a rákosi bazalt-sziklát. — messziről látható egy csinos község, amint a Hargita nyúlványaihoz hozzásimul. A sors mostohán bánt vele, mert ha csak pár kilométerrel is közelebb építik hozzá annak idején a vasutat. — ma talán nagy város lehetne Barót. Központi fekvésénél fogva, így is nemcsak ipari és kereskedelmi, de gazdasági szempontból is nagy hivatást tölt be.

A napokban tartották meg Baróton az EMCE által rendezett kéthetes kiskisgazdatiszta záróvizsgáját. 42 kiskisgazda vett azon részt. Örömmel látni, hogy a padokban együtt ült az egyszerű kiskisgazdával, — a tanultabb osztály, — az orvos és a plébános is. Fialat gazdái. — 75 éves gazdák együtt állottak ki vizsgára. Értelmes, okos és szép feleletekkel igazán bámulatba ejtették az embert. A gazdaember eddig is tudott, — ha szótlanul is — beszélgetni a fűvel, virággal és vetéssel, a gazdatiszta után azonban eredményesebben gazdálkodnak a barótiak, mert jobban megismerték a növények életkörülményeit. Megható az az igyekezet és tanulmányosság, amit ezek a kiskisgazdák kifejtettek.

Hogy egy község gazdasági életének lehetőségeit megítélhessük, fel kell tárnunk múltját és jelen helyzetét.

Ha az ember a történelem lapjait visszafelé fergatja, azt látja, hogy ez a község egyike Erdély legrégibb községeinek.

Az 1224. évben, a II. Endre király által kiadott „Diploma Adreanum” már megemlékszik Barótról, mondván, hogy a Baróttól Szászvárosig húzó földre telepített szászok 500 marka adót tartoznak fizetni a királynak. Barót valószínűleg már korábban is létezett.

Az 1241-ik évben a tatárjárás ezt a községet is elpusztítja. 1332-ben a királyi tizedek összeírása idején, egy Damasus nevű római katolikus pap volt a plébános. Megfordult itt Nagy Lajos és Mátyás király is.

1564-ben új templomot építettek a barótiak.

Itt született Baróti Szabó Dávid...

A 16—17-ik századbéli vallásvillongások idején Barót többször is hallat magáról. Föl van jegyezve a történelemben, hogy amidőn a fejedelem zsoldosai és biztosai megjelentek Baróton, hogy a katolikus templomot a protestánsok részére birtokba vegyék, egy törékeny, de hőslélekű asszony maga köré gyűjtötte a falu asszonyait és botokkal és nyársakkal felfegyverezve, elkergették a zsoldosokat és a templom elfoglalását megakadályozták. A nők bátorsága és hite erősebb volt a férfiaké-

nál és azóta is különös tisztelettel gondol a keresztény világ a baróti nőkre.

1739 április 10-én itt született a nagy költő: Baróti Szabó Dávid. Tőle származik ez a szólásmondás, hogy „Ez nem a Csáky szalmája.” A „Lelődől diófához” írt alegorikus költeménye egyik gyöngye irodalmunknak.

1760—1767 között épült fel a mostani templom Szent Béla tiszteletére. A szentélyt baróti Keserű György építette. 1802-ben nagy földrengés ráta meg ezt a vidéket, a templom összeomlott. 20 év múlva építették ujja. Anyakönyvet már 1674-től vezetnek. A milléniumi évben a községi iskolába 46 tanuló, a római katolikus felekezeti iskolába pedig 245 tanuló járt.

A község határa kicsi, egy lélekre alig jut egy hold művelhető föld. Barót lakosságának száma ennek dacára is ütemesen emelkedik. Fennmaradásuk és teherbíróképességük szempontjából tehát óriási jelentősége van a falusi kiskisgazdák szakképzésének.

N. TÓTH ISTVÁN

Arcárhirdetések

Lakás

szavanként 3 lei

Egy szoba, konyha, mellékhelyiségekkel kiadó március 1-re. — Nagyvárad Parcul Carmen Sylva 6.

Az Orsolyazárda

7. szám alatti bérházában 2 és 4 szobás lakás mellékhelyiségekkel azonnal, 2 szoba és előszoba irodának vagy orvosi rendelőnek május 1-től kiadó.

4 szobás

utcai, parkettes, fürdőszobás lakás kiadó. Nagyvárad, Delavrancea-utca 12. Máthé.

2 szobás lakás

mellékhelyiségekkel kiadó azonnalra. Ugyanott 2—3 telek parcella eladó. Nagyvárad, Str. I. Ciordas 38.

Szép

egy szobás, konyhas lakás április 1-re kiadó. Nagyvárad, Take Jonescu-u. 24.

Adás-vétel

szavanként 3 lei

Aki

magánházat, bérházat, birtokot, szőlőt, üzletet eladni, venni akar, keresse fel Popovics irodát, Nagyvárad, Vlahuta-u. 6. Telefon: 3167.

Alig használt

gyermek sportkocsi és egy világos mély gyermekkocsi eladó. Nagyvárad, Miron Cristea-utca 13. szám.

6-os cséplő garnitúra

eladó. Nagyvárad, Juliu Maniu-utca 5. Hideg.

Veszek

arany, ezüst, briliáns tárgyakat. Herbst ékszeráruház. Nagyvárad, Bul. Reg. Ferdinand 3.

Állandóan figyeljük meg a vizórák működését

Irta: dr. Lengyel Zsigmond ügyvéd, a Háztulajdonosok Szövetségének ügyvezető elnöke

Az 1935. évi vízvezetési és csatornázási szabályrendelet 33-ik és következő szakaszainak a rendelkezései szerint a vizórákat az üzem ügynökei a tulajdonos, vagy helyettese jelenlétében havonta olvassák le és az olvasási iverket a tulajdonos ellenjegyzésével látják el. Ha a tulajdonos megtagadná az iv ellenjegyzését, akkor az ügynök a leolvasás eredményét személyes kézbesítés vagy posta útján közli a tulajdonossal.

A tulajdonos a leolvasás eredménye ellen a közléstől számított tíz nap alatt kifogást adhat be. Ha ezt elmulasztja, akkor jogosított az üzem a tulajdonos terhére, a leolvasás eredménye alapján a számlát kiállítani és ez ellen most már a tulajdonos kifogást nem emelhet.

Láthatjuk tehát, hogy a szabályrendelet szerint maga a vízmű is fontos szerepet tulajdonít annak, hogy a háztulajdonos pontos tájékoztatást nyerjen a házában elfogyasztott víz mennyiségéről.

A szabályrendeletnek ezeket a rendelkezéseit kezdetben be is tartották és ha a tulajdonos nem volt jelen a leolvasásnál, akkor az ügynök kis jegyzéket hagyott hátra, ezzel értesítette a tulajdonost a leolvasás eredményéről.

Később a vízmű ajánlatára általa kibocsátott kis füzetkéket vásárolt a közönség és a leolvasók ebbe írták be a havi fogyasztást.

Ujabbban azonban, sajnálattal kell tapasztalunk, hogy a vízmű leolvasói sem az egyik, sem pedig a másik értesítési módot nem gyakorolják, így a háztulajdonos csak az 5—6 hét múlva kézhez vett számlákból tudja meg azt, hogy házában ezeket kitevő többlet vízfogyasztás állott elő.

Ennek a magyarázata ugyanis az, hogy az üzemi számlákat mindig az előző havi fogyasztás alapján fizetjük. Február hóban például a januári leolvasás eredménye alapján állítják ki a számlát, míg a februárban leolvasott összegről csak márciusban eszünk tudomást.

Ha tehát a vízpazarlás február hóban kezdődik, vagy ha a csőrepedés ugyancsak ebben a hónapban következik be, akkor, miután erről értesítést nem nyerünk, mindaddig, míg a márciusi számlát meg nem kapjuk, azt hisszük, hogy semmi okunk sincsen a vízfogyasztás többlet hátrányaitól tartanunk, míg az ekkor kiképzésített vízműszámla fel nem ébreszt bennünket és rá nem mutat arra, hogy ezeket kitevő vízdíjtöbbletet kell kifizetnünk.

Ez a veszély pedig éppen most a legidősebb, mert a legtöbb csőrepedés éppen most a tavaszi évszak kezdetén, az olvadáskor jelentkezik. A legtöbb esetben ennek nyoma sem látható, úgy hogy csak nagy áldozatok árán eszközölt ásatások és kutatások után vagyunk képesek a csőrepedés helyét is megtalálnunk.

Ezeknek a veszélyeknek az elhárítására a Háztulajdonosok Szövetsége kérvényt nyújt be a vízüzem vezetéséhez. Felhívja az üzem a figyelmet arra, hogy ügynökeit a szabályrendeletben előírt eljárás betartására kötelezzék. A szabályrendelet szerint a többlet vízfogyasztást csak akkor jogosítottak az üzemek a tulajdonos terhére felszámítani, ha őt a leolvasás adatai elleni kifogásolási jogaitól meg nem fosztják. De ebben minden háztulajdonost figyelmeztetünk arra, hogy állandóan kísérje figyelemmel a vizórák leolvasási adatait és ezen az uton igyekezzék megszabadulni súlyos vízdíj többletektől.

Ha egyébre nem, legalább erre használjuk fel a vizórákat.

A február havi légvédelmi előadások sorrendje Nagyváradon

A polgármesteri hivatal légvédelmi osztálya az alábbiakban közli a lakosság számára február második felében tartandó légvédelmi előadások sorrendjét.

Február 28-án a T és U kezdőbetűsök.

Február 29-én a V és Z kezdőbetűsök.

Március 1-én S kezdőbetűsök.

Az előadásokat délelőtt 9-től 11 óráig tartják a Katolikus Kór nyartermében. Sr. Regéle Carol 5. Az előadások hallgatása minden polgárra, nőkre is kötelező 7 és 60 év között. Akieknek van gázálcuk, hozzák magukkal, mert a gázkamrán is keresztül vezetik őket. Azokat, akik nem vesznek részt a légvédelmi tanfolyamokon, a törvény 63-ik szakasza alapján 500—2000 lejes pázbírsággal, ismétlődés esetén 1-től 30 napig terjedő elzárással büntetik.